

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2010



Ν-Ε.Α.Ν.Δ.Α.

Ένωση Ασκουμένων και Νέων δικηγόρων Αθηνών

σελίδα 2

“Η Δικαιοσύνη χωρίς δύναμη είναι ανίσχυρη, ενώ η δύναμη χωρίς Δικαιοσύνη Τυραννά”

σελίδα 3

Προϋπόθεση αυτού είναι να καταλάβουμε όλα τα μέλη της Ε.Α.Ν.Δ.Α ότι έχει έρθει ο καιρός να αναλάβουμε ως νέοι επιστήμονες στα χέρια μας το μέλλον της γενιάς μας, συμμετέχοντας και διεκδικώντας αυτά που αξίζουμε.

σελίδα 5

Χρέος όλων μας και ενόψει των επερχόμενων εκλογών του Δ.Σ.Α. πρέπει να είναι να μην επιτρέψουμε εμείς οι ίδιοι -με τις επιλογές μας- την ακύρωσή μας από κανέναν και για τίποτα.

σελίδα 21

«Αυτοί που θα θυσιάζαν την ελευθερία για χάρη της ασφάλειας, δεν αξίζουν τίποτα από τα δύο»

“Those who would sacrifice liberty for security, deserve neither”.

σελίδα 30

«Όλοι, ξέρουμε συζητάμε για κάτι παιδιά στους δρόμους που τους λείπει το χαμόγελο. Τους λείπει το χαμόγελο γιατί δεν έχουν λεφτά, δεν έχουν παιχνίδια, δεν έχουν φαί και μερικά δεν έχουν καν γονείς...»

σελίδα 31

ΑΣΚΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΣΤΙΣ
ΕΠΕΡΧΟΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ -ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ



Ένωση Ασκουμένων και Νέων Δικηγόρων Αθηνών

(**N**-E.A.N.Δ.A.)

Το έντυπο της Ε.Α.Ν.Δ.Α, το οποίο θα κυκλοφορεί κάθε τρεις μήνες, αποτελεί μια συλλογική προσπάθεια, προκειμένου τα καθημερινά προβλήματα των ασκουμένων και νέων δικηγόρων να πάψουν να είναι κοινό μυστικό. Στόχος μας είναι να δοθεί το βήμα σε όλους μας, για να εκφράσουμε όλα όσα μας απασχολούν και να προτείνουμε λύσεις στα άμεσα ζητήματα που καθιστούν την καθημερινότητα του ασκουμένου και νέου Δικηγόρου πιο δύσκολη, αλλά και να ενημερωθούμε για κρίσιμα νομικά ζητήματα. Ευχαριστούμε, λοιπόν, όλους όσοι εργάστηκαν εθελοντικά για την έκδοση αυτού του εντύπου και δεσμευόμαστε με το πέρασμα του χρόνου να δώσουμε το λόγο σε μεγαλύτερο αριθμό συναδέλφων.

Τα νέα δεδομένα μετά το Μνημόνιο και την επιβολή του Φ.Π.Α στις δικηγορικές υπηρεσίες καθιστούν απαραίτητη τη σωστή και άμεση ενημέρωση του δικηγόρου.

Το έντυπο αυτό είναι ενδεικτικό της γενικότερης διάθεσης που διακατέχει το νέο Δ.Σ της Ε.Α.Ν.Δ.Α και της πρόθεσής του να συνεχίσει το έργο του προηγούμενου Δ.Σ, δίνοντας ταυτόχρονα έναν αέρα ανανέωσης και αναδεικνύοντας σε πρωταγωνιστή τον καθένα από μας. Κρίσιμο είναι να αντιληφθούμε όλοι μας ότι το πρώτο στάδιο για την επίλυση των προβλημάτων είναι ο εντοπισμός τους και η ανάδειξή τους, πράγμα το οποίο αποτελεί και πρωταρχικό στόχο του παρόντος εντύπου. Καλή ανάγνωση...

ΕΝΩΣΗ ΑΣΚΟΥΜΕΝΩΝ & ΝΕΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Τεύχος 1^ο

Αρχισυντάκτρια: Σταμαδιάνου Κυριακή, Δικηγόρος, Μέλος Δ.Σ. Ε.Α.Ν.Δ.Α.

Συντακτική ομάδα: 1) Βλαχοκυριάκου Αναστασία, *Ασκουμένη Δικηγόρος*

2) Διγενάκη Ελένη, *Δικηγόρος*

3) Καλογριδάκης Ιωάννης, *Δικηγόρος*

4) Κλειώσης Χρήστος, *Δικηγόρος*

5) Κουτρομάνος Βαγγέλης, *Δικηγόρος*

6) Λιακόπουλος Δημήτρης, *Δικηγόρος*

7) Παπαδοπούλου Βάνια, *Ασκουμένη Δικηγόρος*

8) Φασλής Χρήστος, *Δικηγόρος*

Χαιρετισμοί Προέδρων Ε.Α.Ν.Δ.Α. & Σ.Ν.Α.Δ.Π.



“Η Δικαιοσύνη χωρίς δύναμη είναι ανίσχυρη, ενώ η δύναμη χωρίς Δικαιοσύνη Τυραννία” διατύπωνε ο Blaise Pascal στα μέσα του 17ου αιώνα.

Τρεις αιώνες μετά η ρήση του Γάλλου στοχαστή φαντάζει πιο επίκαιρη παρά ποτέ ιδιαίτερα μάλιστα για τους νέους συναδέλφους και ασκουμένους που κάνουν τα πρώτα τους βήματα στη μάχιμη δικηγορία.

Καλωσορίζουμε τη νέα προσπάθεια και πρωτοβουλία της έκδοσης του νέου εντύπου Ν.Ε.Α.Ν.Δ.Α. και ευελπιστούμε αυτό να αποτελέσει ένα ουσιαστικό και σημαντικό εργαλείο για κάθε ασκούμενο και νέο συνάδελφο. Αναγνωρίζοντας και δίχως βέβαια να παραβλέπουμε, όλες τις

αξιόλογες προσπάθειες έντυπου λόγου καθώς και την συμβολή όλων των περιοδικών και εφημερίδων του κλάδου μας στην ανάδειξη των προβλημάτων της μάχιμης δικηγορίας εν γένει, θεωρούμε ότι το Ν.Ε.Α.Ν.Δ.Α. επικεντρωμένο αποκλειστικά στα καθημερινά - καυτά προβλήματα και θέματα του ασκούμενου και νέου συναδέλφου θα αποτελέσει τον γνήσιο εκφραστή του. Το Ν.Ε.Α.Ν.Δ.Α. απαλλαγμένο από ντιρεκτίβες, συνταγές και καρμπόν πιστεύουμε ότι θα είναι το γνήσιο βήμα και μέσο για την ελεύθερη και ανεξάρτητη έκφραση του ασκούμενου και νέου δικηγόρου με γνώμονα την ανάδειξη των προβλημάτων του, τη βελτίωση και επίλυσή τους.

Σε μια πολιτικοκοινωνική συγκυρία που ο συνδικαλισμός σκοπίμως βάλλεται και όπου οι συνδικαλιστές δέχονται αήθη πολλές φορές πυρά με την φθηνή προσημαστική ιδεολογία ότι αποτελούν το δεκανίκι και το μακρύ χέρι της εξουσίας, θέλοντας με αυτόν τον τρόπο να απομειώσουν την αξία και την προσφορά των συνδικαλιστικών φορέων, η σθεναρή αντίσταση της Ενώσεώς μας στο νοσηρό αυτό για τον συνδικαλισμό κλίμα εδράζεται σε μια διαρκή και με αμείωτη ένταση προσπάθεια ανάδειξης των θεμάτων και προβλημάτων που απασχολούν τον κλάδο μας μέσα από ομιλίες, εκδηλώσεις, συναντήσεις με αρμόδιους φορείς και καταθέσεις κειμένων με τις θέσεις της Ενώσεώς μας.

Ειδικότερα, μετά από παρέμβασή μας και δυο συναντήσεις μας με τον Πρόεδρο της Τριμελούς Διοίκησης του Πρωτοδικείου Αθηνών στον οποίο καταθέσαμε και σχετικό υπόμνημα για τα προβλήματα των νέων συναδέλφων και ασκούμενων καθώς και τις θέσεις της Ενώσεώς μας, πετύχαμε στο τμήμα των διαταγών πληρωμής την τοποθέτηση δικαστών οι οποίοι δεν έχουν καμία άλλη υποχρέωση, ώστε να εστιάσουν στην δραστικότερη και αμεσότερη επίλυση της καθυστερησεως εκδόσεως διαταγών πληρωμής, επίσης την προσωρινή τοποθέτηση μετά το πέρας της αποχής κατά το μήνα Ιούλιο ενός επιπλέον δικαστή στο τμήμα προσημειώσεων, ώστε να αποφευχθεί η όποια συμφόρηση.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι εισηγηθήκαμε και λάβαμε σχετική διαβεβαίωση περί της ενισχύσεως και αυξήσεως του ποσοστού των διοριζομένων ασκούμενων και νέων δικηγόρων στις περιφερειακές και δημοτικές εκλογές.

Για την καλλίτερη και συντομότερη εξυπηρέτηση των νέων συναδέλφων και ασκούμενων σε συνεργασία με τον Δ.Σ.Α. εγκαταστήσαμε wi-fi στη βιβλιοθήκη του Δικηγορικού Συλλόγου, ενώ αναμορφώνεται και πολύ σύντομα θα είναι έτοιμη και διαθέσιμη στους χρήστες της η νέα ιστοσελίδα της Ενώσεώς μας.

Με αφορμή τις εξελίξεις στον τρόπο άσκησης της δικηγορίας υπό τη σκιά της μνημονικής πολιτικής και τις αλλαγές που οι επιταγές του μνημονίου της Τρόικα θα επιφέρουν στον κλάδο μας διοργανώσαμε ενημερωτική εκδήλωση - ομιλία, η οποία έτυχε μεγάλης ανταπόκρισης και συμμετοχής από τους νέους συναδέλφους.

Περαιτέρω, συνεχίζουμε να πιέζουμε προς κάθε κατεύθυνση, ώστε να αλλάξει ο ισχύων τρόπος άσκησης και εφεξής ο χρόνος άσκησης να μοιράζεται σε εννεάμηνη άσκηση στα Δικαστήρια με αμοιβή τον βασικό μισθό του δημοσίου υπαλλήλου και ασφάλιση στο ΙΚΑ και εννεάμηνη άσκηση σε δικηγορικό γραφείο, λαμβάνοντας συγχρόνως την διαβεβαίωση από το Υπουργείο Δικαιοσύνης ότι ένα πάγιο αίτημα της Ένωσής μας θα γίνει πράξη.

Στο ευρύτερο πλαίσιο της καινοτόμου πολιτικής της Ένωσής μας για ενδυνάμωση της υγιούς

ανταγωνιστικότητας των νέων δικηγόρων και ασκουμένων, στόχος μας είναι να αναπτύξουμε και να δημιουργήσουμε έναν φορέα που σε συνεργασία με αντίστοιχους Ευρωπαϊκούς φορείς και στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων θα επιβοηθή ασκούμενους δικηγόρους να πραγματοποιούν την άσκηση τους σε Ευρωπαϊκά Όργανα στην Ελλάδα και σε χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με γνώμονα όλα τα ανωτέρω και με κεντρικό στόχο την βελτίωση της καθημερινότητας και των συνθηκών της μάχιμης δικηγορίας σε όλα τα επίπεδα για τον ασκούμενο και νέο δικηγόρο ευχόμαστε η νέα έντυπη έκδοση της Ενώσεως μας Ν.Ε.Α.Ν.Δ.Α. να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο.

Ευελπιστούμε να σας έχουμε όλους αρωγούς μας στη νέα αυτή προσπάθεια μας.

Μιχάλης Κ. Καλαντζόπουλος

**Δικηγόρος, Πρόεδρος της Ένωσης Ασκουμένων και Νέων Δικηγόρων Αθηνών
(Ε.Α.Ν.Δ.Α.)**



Συνάδελφοι,

Διανύουμε μία περίοδο γεμάτη από σημαντικές και ίσως δυσάρεστες εξελίξεις στο χώρο μας. Ο ερχομός του ΦΠΑ στην καθημερινότητά μας, το πολυσυζητημένο άνοιγμα των κλειστών επαγγελματιών, η πρόθεση κατάργησης των γραμματίων προεισπραξης, έχουν χωρίς αμφιβολία γεμίσει απαισιοδοξία τους περισσότερους από εμάς. Στις δύσκολες αυτές εποχές η συσπείρωση γύρω από τα συνδικαλιστικά μας όργανα κρίνεται επιβεβλημένη. Η Ε.Α.Ν.Δ.Α., όπως και ο Σ.Ν.Α.Δ.Π., δίνουν καθημερινά αγώνα για την προάσπιση των δικαιωμάτων των νέων και ασκούμενων συναδέλφων. Η δύναμή μας κρύβεται στην ενεργή και όχι παθητική στάση των μελών μας. Όλοι μαζί μπορούμε να δημιουργήσουμε μια σύγχρονη δικηγορία.

Παναγιώτης Τυράσκης

**Δικηγόρος, Πρόεδρος Συλλόγου Νέων και Ασκουμένων Δικηγόρων Πειραιά
(Σ.Ν.Α.Δ.Π.)**

Χαιρετισμοί τώως μελών Δ.Σ. Ε.Α.Ν.Δ.Α.

Κυρίες και κύριοι σύμβουλοι του Δ.Σ. της Ε.Α.Ν.Δ.Α. θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την τιμή που μου κάνετε να συμμετέχω κι εγώ στην προσπάθεια που ξεκινάτε, εκδίδοντας το πρώτο τεύχος του περιοδικού - φωνή των ασκούμενων και νέων Δικηγόρων και να σας ευχηθώ καλή επιτυχία στο έργο σας. Από το βήμα που μου δίνετε θα ήθελα να αδράξω την ευκαιρία και να μοιραστώ με τα μέλη της Ενώσεως μας την εμπειρία και τις αναμνήσεις από την θητεία μου ως μέλος, Αντιπρόεδρος και εν τέλει Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ε.Α.Ν.Δ.Α. και κυρίως να μιλήσω για την δράση της Ενώσεως μας τα τελευταία δύο έτη.



Κατά τη διάρκεια της θητείας μου ως Πρόεδρου του Δ.Σ. της Ε.Α.Ν.Δ.Α. για τα έτη 2008 και 2009 πρώτο μέλημα του νεοεκλεγέντος Δ.Σ. ήταν η θεσμική θωράκιση της Ενώσεως μας και η δημιουργία τέτοιων συνδικαλιστικών ανατακλαστικών έτσι ώστε η Ε.Α.Ν.Δ.Α. να είναι παρούσα με συνέπεια, αμεσότητα και στεντόρεια φωνή στην αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούσαν τους ασκούμενους και νέους Δικηγόρους.

Στα πλαίσια αυτά, με πρωτοφανή ενότητα και σύμπνοια των μελών του Δ.Σ. κατορθώσαμε να επιδείξουμε αποτελεσματικότητα στα περισσότερα από τα ανακύψαντα συνδικαλιστικά ζητήματα και παρά το γεγονός ότι εξ αρχής αντιμετωπιστήκαμε με φοβία από τον Δ.Σ.Α αλλά και καχυποψία ακόμη και από τα ίδια τα μέλη της Ε.Α.Ν.Δ.Α.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η Ε.Α.Ν.Δ.Α. πρωτοστάτησε στην απόσυρση του νόμου του τότε Υπουργού Εθνικής Οικονομίας κ. Αλογοσκούφη που καταργούσε το αφορολόγητο των νέων επισημόνων και αντέδρασε δυναμικά μέσω πορείας που οργάνωσε προς την Βουλή των Ελλήνων

και επίδοσης ψηφίσματος στον Πρόεδρο της, αλλά και μέσω συλλογής ηλεκτρονικών υπογραφών στο διαδίκτυο με μεγάλη ανταπόκριση και συμμετοχή των μελών της.

Οργάνωσε εκδηλώσεις - συζητήσεις, επιθυμώντας να ανοίξει ο διάλογος μεταξύ των συναδέλφων σχετικά με χρόνιες δυσκαμψίες του επαγγέλματος μας, όπως η εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στην Παλαιά Βουλή για την αναμόρφωση του θεσμού της άσκησης, αλλά και η εκδήλωση στο Δ.Σ.Α. για τους εμμίσθους και τους συνεργάτες δικηγόρους, καθώς και εκδηλώσεις επιστημονικού - νομικού ενδιαφέροντος.

Πρότεινε λύσεις για την αντιμετώπιση καθημερινών προβλημάτων των ασκουμένων και νέων Δικηγόρων, τη διευκόλυνση της καθημερινότητας όλων μας στα Δικαστήρια, κάνοντας καίριες παρεμβάσεις τόσο στον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου Αθηνών, όσο και στον Πρόεδρο του Δ.Σ.Α. και τους Προέδρους των επιτροπών εξετάσεων για τους Ασκούμενους Δικηγόρους .

Καθίσαμε ως Δ.Σ. της Ε.Α.Ν.Δ.Α. στο ίδιο τραπέζι με τον νυν Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Καστανίδη, πρώτοι από οιονδήποτε άλλο θεσμικό φορέα στον χώρο των Δικηγόρων, παρουσιάζοντας τις προτάσεις μας για την επιτάχυνση στην απονομή δικαιοσύνης, για την αναμόρφωση του θεσμού της άσκησης, για την θωράκιση των συναδέλφων μας που απασχολούνται ως συνεργάτες δικηγόροι , για την εισαγωγή της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και των ευκολιών που μας προσφέρει η τεχνολογία στην καθημερινότητα μας στα Δικαστήρια, την εξεύρεση νέων πόρων για την αύξηση του μερίσματος του ειδικού διανεμητικού λογαριασμού κλπ.

Καταλήγοντας και επειδή εχθρός του καλού είναι πάντα το καλύτερο, θα ήθελα να εκφράσω την βεβαιότητα μου ότι το νεοεκλεγέν Δ.Σ. της Ε.Α.Ν.Δ.Α. θα συνεχίσει την προσπάθεια μας, παράγοντας ακόμη πιο ουσιαστικό έργο καθιστώντας την Ένωση μας ως έναν από τους πιο διεκδικητικούς επιστημονικούς φορείς στην χώρα μας, προασπίζοντας τα συμφέροντα των νέων συναδέλφων απέναντι στη λαίλαπα που θέλει να υποβαθμίσει το λειτουργήμα του Δικηγόρου. Προϋπόθεση αυτού είναι να καταλάβουμε όλα τα μέλη της Ε.Α.Ν.Δ.Α ότι **έχει έρθει ο καιρός να αναλάβουμε ως νέοι επιστήμονες στα χέρια μας το μέλλον της γενιάς μας, συμμετέχοντας και διεκδικώντας αυτά που αξίζουμε.**

Παναγιώτης Α. Λάρδας
Δικηγόρος, τ. Πρόεδρος Ε.Α.Ν.Δ.Α.



Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Με μεγάλη μου χαρά έλαβα την πρόσκληση από τον Πρόεδρο της Ένωσης μας, Μιχάλη Καλαντζόπουλο, να γράψω τις σκέψεις μου στο πρώτο τεύχος του περιοδικού, που κρατάτε ήδη στα χέρια σας και εκδίδεται από την Ένωση Ασκούμενων και Νέων Δικηγόρων Αθηνών. Η χαρά μου αυτή είναι δικαιολογημένη, καθότι την περίοδο, που είχα την τιμή να βρίσκομαι στην Προεδρεία της Ένωσης, είχα εκφράσει τη σκέψη μου να κυκλοφορήσουμε ένα έντυπο και ηλεκτρονικό περιοδικό. Η σκέψη αυτή πήρε πλέον σάρκα και οστά από το νέο Δ.Σ. με την κυκλοφορία του πρώτου τεύχους Ν.Ε.Α.Ν.Δ.Α. Πρόκειται για ένα σοβαρό και χρήσιμο για όλους μας εγχείρημα.

Αναμφίβολα, η κυκλοφορία αυτού του εντύπου έρχεται σε μία χρονική περίοδο, που η χώρα μας βιώνει μία πρωτοφανή οικονομική κρίση, που κλυδωνίζει την κοινωνική συνοχή και ναρκοθετεί το μέλλον της γενιάς των νέων ανθρώπων. Ανάμεσα στους νέους της χώρας, που πλήττονται από την γενικευμένη κρίση, ανήκει και ένα μεγάλο κομμάτι επιστημόνων, κατόχων πανεπιστημιακού και πολλές φορές μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών. Στη γενιά αυτή των νέων επιστημόνων με τα πολλά προβλήματα περίοπτη θέση κατέχουν οι απόφοιτοι των Νομικών Σχολών, ήτοι των Ασκούμενων και νέων δικηγόρων Αθηνών. Χαρακτηριστικό του γενικευμένου αρνητικού κλίματος, που τείνει να κυριαρχήσει, στην ψυχολογία της καθημερινότητάς μας, είναι και η απόρριψη και ο αρνητισμός, που επιδεικνύουν οι νέοι απέναντι σε θεσμούς, κομματικά σχήματα, συνδικαλιστικά σωματεία και επαγγελματικές ενώσεις, όπως αυτό αποτυπώνεται σε δημοσκοπικές έρευνες του τύπου και των blogs.

Στο δύσκολο από πολλές απόψεις χειμώνα, που έρχεται στο επάγγελμά μας, είναι πολύ σημαντικό να μην πποηθούμε και να μην αφήσουμε μοιρολατρικά την τύχη της ασκήσεως και οργα-

νώσεως του επαγγέλματος μας σε τρίτους να αποφασίσουν για Εμάς, αλλά χωρίς Εμάς. Αυτό μπορεί να γίνει μόνο με τη δική μας διαρκή επαγρύπνηση και τη συμμετοχή μας σε προσπάθειες, που οργανώνονται από μορφώματα, απαρτιζόμενα από ανθρώπους, που ξέρουμε ότι συμβιώνουν μαζί μας, συναντιλαμβάνονται τις επαγγελματικές δυσκολίες και επιδιώκουν την αντιμετώπιση αυτών, προκειμένου να μπορούν να ζουν με αξιοπρέπεια και εντιμότητα.

Ως πρώην Πρόεδρος και μέλος του προηγούμενου Διοικητικού Συμβουλίου κάναμε μεγάλα βήματα για επιστροφή των στόχων της Ένωσης στην πολιτικότητα, στο διεκδικητικό και δημιουργικό συνδικαλισμό και στην προσέγγιση των μεγάλων προβλημάτων των νέων Δικηγόρων (φορολόγηση, αμοιβές συνεργατών, ωράριο, οργάνωση επαγγέλματος, άσκηση κλπ.). Με το έντυπο αυτό η προηγούμενη προσπάθεια ενδυναμώνεται, καθώς δίδεται η δυνατότητα σε όλους μας να επικοινωνήσουμε με το Δ.Σ. της Ένωσης, να καταθέσουμε τις προτάσεις μας και να εκφραστούμε μέσω αυτού, και το πλέον σημαντικό να οργανωθούμε αρτιότερα και αποτελεσματικότερα στη διεκδίκηση της επαγγελματικής μας ζωής και τιμής στη σημερινή κρίσιμη περίοδο της εφαρμογής του Μνημονίου.

Καλή αρχή στο Νέο Εκδοτικό Ξεκίνημα.

Νικόλαος Β. Κουτκιάς
Δικηγόρος, τ. Πρόεδρος Ε.Α.Ν.Δ.Α.

Η κρίση αξιοπιστίας του Δ.Σ.Α.

Με αφορμή τις τελευταίες εξελίξεις, την οικονομική κρίση και τα πρόσφατα μέτρα ο καθένας μπορεί εύκολα να εξαγάγει το συμπέρασμα ότι η οικονομία, η ελληνική κοινωνία μας περνάει βαθύτατη κρίση...

Εξάιρεση δεν μπορεί να αποτελέσει η πολιτική όπως και ο συνδικαλισμός με άμεσο αντίκτυπο στους εκφραστές τους.

Γιατί δεν μπορεί να ισχυριστεί κάποιος ότι φταίει το μνημόνιο ή η οποιαδήποτε Κυβέρνηση -τουλάχιστον αποκλειστικά- για τα «χάλια» της καθημερινότητας των Δικαστηρίων μας, τη μη ουσιαστική παρέμβαση για το ασφαλιστικό ή την υγειονομική μας περιθάλψη, για θέματα αμοιβών, εμίσθων, νέων και ασκούμενων δικηγόρων.

Γιατί δεν μπορεί να ισχυριστεί ο οποιοσδήποτε ότι φταίει η τρόικα για την ενδεχόμενη κατάργηση των γραμματίων προείσπραξης.

Απλούστατα, για άλλη μία φορά ο Δικηγορικός μας Σύλλογος πιάστηκε «εξ απίνης», απροετοίμαστος μπροστά σε αυτά που ήλθαν και αδύναμος να αρθρώσει ουσιαστικό- παρεμβατικό λόγο και πρόταση, προκειμένου να προλάβει τις εξελίξεις, να προστατεύσει τα μέλη του...

Δεν είναι δυνατόν ο μεγαλύτερος επιστημονικός Σύλλογος της χώρας να βρισκείται πίσω από τις εξελίξεις, να μην συμβάλλει -με προτάσεις, θέσεις, παρεμβάσεις του- στην προώθηση του νομοθετικού έργου, στην άσκηση ουσιαστικής και αποτελεσματικής πίεσης για ζωτικά ζητήματα των μελών του και εξεύρεση βιώσιμων λύσεων για επίκαιρα και σημαντικά προβλήματα, όπως π.χ. στις μέρες, την κατάργηση των γραμματίων προείσπραξης.

Όλοι γνωρίζαμε και όλοι πληροφορούμασταν την εναντίωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο θέμα των ελαχίστων -κατώτατων αμοιβών αλλά ουδεμία προετοιμασία υπήρξε, καμία πρόταση δεν πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο να τροποποιηθεί -μεταλλαχθεί το ελάχιστο όριο των αμοιβών μας σε τεκμαρτό ή σε οτιδήποτε άλλο, προκειμένου να προστατευθούμε από μια ισοπεδωτική λογική- κυρίως μεγάλων εταιρειών, τραπεζών- συμπίεσης των αμοιβών.

Ενόψει των εξελίξεων αυτών και εξ αφορμής των ανωτέρω θεωρώ πως η νέα εποχή του μνημονίου και του Δ.Ν.Τ. εκτός από το τέλος της μεταπολίτευσης και των κλασικών- παλαιών αντιλήψεων και φθαρμένων προσώπων σηματοδοτεί την έλευση «στα πράγματα» νέων ενεργών ανθρώπων, οι οποίοι έχουν το σθένος και την όρεξη να αλλάξουν τα πράγματα, να συμβάλλουν στη δημοκρατικότερη λειτουργία του Συλλόγου μας, να κάνουν το αυτόνοτο...

Να ασκήσουν ουσιαστική παρέμβαση στα δημόσια πράγματα του Συλλόγου αλλά και του τόπου μας...



Χρέος όλων μας και ενόψει των επερχόμενων εκλογών του Δ.Σ.Α. πρέπει να είναι να μην επιτρέψουμε εμείς οι ίδιοι -με τις επιλογές μας- την ακύρωσή μας από κανέναν και για τίποτα.

Χαράλαμπος Θ. Κονδύλης
Δικηγόρος, Π.Μ.Σ. στο Δημόσιο Δίκαιο
τ. Γραμματέας της Ενώσεως Ασκουμένων και Νέων Δικηγόρων (Ε.Α.Ν.Δ.Α.)

Θεσμικό Πλαίσιο ΤΩΡΑ!!!



Η σύγχρονη πραγματικότητα απαιτεί την άμεση δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου που θα ρυθμίζει την μορφή της συνεργατικής δικηγορίας. Οι νέοι Δικηγόροι δεν είναι υπάλληλοι, είναι υψηλού επιπέδου επιστήμονες και απαιτούν ανάλογη αντιμετώπιση.

Το 2008 ύστερα από μια μακρά περίοδο απραξίας και αποδιοργάνωσης ξεκινήσαμε μια προσπάθεια καταγραφής και ανάδειξης των προβλημάτων των νέων Δικηγόρων. Με σειρά εκδηλώσεων και παρεμβάσεων τόσο προς τον Δ.Σ.Α. όσο και προς άλλους επίσημους φορείς καταστήσαμε σαφές ότι θλιβερά φαινόμενα όπως τα εξοντωτικά ωράρια, οι κατώτερες των περιστάσεων αμοιβές, η ανασφάλιστη εργασία και η άσχημη συμπεριφορά των μεγαλύτερων σε ηλικία Δικηγόρων δεν μπορούν πλέον να γίνουν αποδεκτά. Σήμερα δύο χρόνια μετά έχουν όλοι αντιληφθεί ότι απαιτείται η δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου μέσω του οποίου θα ρυθμίζονται οι σχέσεις Δικηγόρου και Δικηγόρου-Συνεργάτη οι οποίες σήμερα είναι αρρυθμιστες. Οι νέοι Δικηγόροι κουρασμένοι πλέον από τις διαπιστωτικές θεωρητικές προσεγγίσεις απαιτούν για κάτι πιο συγκεκριμένο.

Η Ε.Α.Ν.Δ.Α. χωρίς να λαϊκίζει και μακριά τόσο από τις μαξιμαλιστικές προσεγγίσεις αριστερόστροφων σχημάτων όσο και από τις απάνθρωπες και ισοπεδωτικές νοοτροπίες νεοφιλελεύθερων μορφωμάτων θέτει το ζήτημα σε μια ρεαλιστική βάση. Απαιτούμε την άμεση ένταξη στον Κώδικα περί Δικηγόρων ενός συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου το οποίο θα κατοχυρώνει ένα minimum δικαιωμάτων για τον Συνεργάτη-Δικηγόρο χωρίς όμως να τον μετατρέπει σε έναν κακοπληρωμένο δημόσιο υπάλληλο, παραγνωρίζοντας ότι πρόκειται για έναν υψηλού επιστημονικού επιπέδου ελεύθερο επαγγελματία. Μέτρα όπως η υποχρεωτική κάλυψη των ασφαλιστικών εισφορών του Συνεργάτη-Δικηγόρου κατά τα 2/3 από τον εργοδότη του, η υποχρέωση καταβολής αποζημιώσεως σε περίπτωση απόλυσης, η άδεια μετ' αποδοχών και η άδεια τοκετού και λοχείας για τις γυναίκες συναδέλφους μας αποτελούν ρυθμίσεις που χωρίς αυτές ο εργασιακός μεσαίωνας που βιώνουν οι νέοι συνάδελφοι δεν θα εκλείπει ποτέ. Απόψεις ότι οι νέοι Συνάδελφοι πρέπει να κάνουν υπομονή, να περιμένουν κάποια χρόνια και αν είναι άψογοι επιστημονικά θα εκτιμηθούν και τότε θα κερδίσουν μια θέση όπως την ονειρεύτηκαν στα φοιτητικά τους χρόνια είναι προσβλητικές για ένα κομμάτι του Δ.Σ.Α. που σε λίγα χρόνια θα αποτελεί την πλειοψηφία του Συλλόγου μας και ταυτόχρονα δηλωτικές μιας αριστοκρατικής και πεπαλαιωμένης νοοτροπίας που σήμερα έχει ξεπεραστεί από τις εξελίξεις.

Σε λίγους μήνες θα κληθούμε να επιλέξουμε το νέο Πρόεδρο του Δ.Σ.Α. μέσα σε μια δύσκολη οικονομική και κοινωνική συγκυρία. Οι νέοι Δικηγόροι έχουν μια τελευταία ευκαιρία να πάρουν την κατάσταση στα χέρια τους και να επιλέξουν τον Πρόεδρο εκείνο που έχει την διάθεση να συγκρουστεί με νοοτροπίες δεκαετιών και να επιβάλει μια λύση ώστε οι νέοι Δικηγόροι ευρισκόμενοι στην αρχή της σταδιοδρομίας τους να θεωρούν ότι ο Σύλλογός τους θα τους αντιμετωπίζει ως Συνάδελφους με κατοχυρωμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις και όχι σαν μια άμορφη μάζα ψηφοφόρων των οποίων θα έχει την υποστήριξη προσφέροντάς τους απλά ένα χαμόγελο ή μια τυπική χειραψία. Λύση στα φλέγοντα προβλήματα των νέων Συναδέλφων δεν μπορούν να δώσουν ούτε εκείνοι που με περισσή αυθάδεια θεωρούν ότι η θέση του Προέδρου τους ανήκει κληρονομικώ δικαιώματι, ούτε εκείνοι που απλά βγάζουν κάτι χρήσιμο αλλά παραμένουν ταυτισμένοι με κάποιον πολιτικό φορέα.

Γιάννης Δεληγεώργης
Δικηγόρος, τ. μέλος του Δ.Σ. της Ε.Α.Ν.Δ.Α.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»: ΤΟ ΝΕΟ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ, Η ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ. ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

Οι επικείμενες αυτοδιοικητικές εκλογές, θα διενεργηθούν βάσει του νέου ψηφισθέντος νόμου 3852/2010, ο οποίος έλαβε συμβολικά το όνομα «πρόγραμμα Καλλικράτης». Με το νόμο αυτό μεταρρυθμίστηκε και επαπαροσδιορίστηκε η διοικητική διαίρεση της χώρας, έχοντας ως βάση τον «Καποδίστρια» (ν. 2539/1997), ενώ αποτέλεσε προϊόν νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας πολλών ετών.

Βασικά στοιχεία του νέου νομοθετικού πλαισίου είναι η μείωση του αριθμού των δήμων και των νομικών τους προσώπων κατά 2/3, η αντικατάσταση των 57 μέχρι σήμερα νομαρχιών, οι οποίες αποτελούσαν τον δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης, από τις 13 Περιφέρειες, η αλλαγή στον τρόπο χρηματοδότησης, η αύξηση της θητείας των αυτοδιοικητικών οργάνων και η μεταβίβαση νέων αρμοδιοτήτων. Ειδικότερα, από 910 δήμους και 124 κοινότητες που προέβλεπε το παλαιό καθεστώς, με το νέο θα υφίστανται 326 δήμοι. Οι Περιφέρειες θα αποτελούν πλέον το δεύτερο βαθμό Ο.Τ.Α., διατηρώντας τα ίδια γεωγραφικά όρια, αλλά πλέον διοικούμενες από αιρετό περιφερειάρχη και συμβούλιο. Επιπλέον, με το νέο νομοθετικό καθεστώς προβλέπεται μείωση των νομικών προσώπων και επιχειρήσεων των δήμων από 6.000 σε 2.000, ενώ σε ό,τι αφορά στη χρηματοδότηση των νέων μορφών αυτοδιοικητικής πολιτικής, προστίθενται στις ήδη υπάρχουσες πηγές χρηματοδότησης (κρατικός προϋπολογισμός, ευρωπαϊκά προγράμματα, δημοτικά τέλη, ίδιοι πόροι) πόροι μέσω μεριδίων από κρατικούς φόρους, όπως ο Φ.Π.Α., ο φόρος εισοδήματος και ο αντίστοιχος ακίνητης περιουσίας.



Στην κρίσιμη σημερινή συγκυρία, η αυτοδιοικητική πολιτική πρέπει να αναβαθμιστεί και να αποκτήσει ενεργό ρόλο στην άσκηση πολιτικής στο πλαίσιο ενός ευρύτερου πολιτικού σχεδιασμού. Η αυτοδιοίκηση εκ της φύσης του ρόλου της είναι η πιο άμεση έκφραση άσκησης της «πολιτικής για τον πολίτη» και, ως εκ τούτου, η προσθήκη νέων αρμοδιοτήτων, οι οποίες μέχρι πρότινος ασκούνταν από τα όργανα της κεντρικής διοίκησης, δεν πρέπει να αποπροσανατολίσει την αυτοδιοίκηση από τον πυρήνα της δραστηριότητάς της. Θα πρέπει, δηλαδή, να εντοπιστεί μια ισορροπία ανάμεσα στην άσκηση πολιτικής στο πλαίσιο κεντρικών πολιτικών επιλογών (ειδικά σε ό,τι αφορά στις Περιφέρειες) και στην παρουσία στην καθημερινότητα του πολίτη, ο οποίος μέσω της επαφής του με την τοπική αυτοδιοίκηση «γεφυρώνει» το συνεχώς διογκούμενο έλλειμμα δυνατότητας συμμετοχής του στη λήψη αποφάσεων σε κεντρικό επίπεδο.

Εντός ενός πλαισίου πολυμορφικής και πολυεπίπεδης άσκησης πολιτικής, όπως αυτή συνεχώς διαμορφώνεται και υπό τη σκιά υπερεθνικών σχημάτων (ακόμα και ad hoc, όπως η τριμελής Επιτροπή Δ.Ν.Τ.-Ευρωπαϊκή Ένωση-ΕΚΤ), διαμορφώνονται για την τοπική αυτοδιοίκηση ευκαιρίες προκειμένου να αποτελέσει αφενός τη δίοδο στοιχειώδους πολιτικής έκφρασης για τον πολίτη και αφετέρου ισχυρό πολιτικό «παίκτη», λειτουργώντας ακόμα και ως θεσμικό αντίβαρο, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο. Η μεταφορά στις Περιφέρειες σημαντικών αρμοδιοτήτων της κεντρικής εξουσίας αποτελεί ένα βήμα προς μια ορθολογικότερη προσέγγιση των εννοιών «αυτοδιοίκηση»-«αποκέντρωση», η οποία πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να ενισχυθεί τα προσεχή χρόνια προκειμένου να ξεφύγει η χώρα μας από ακραίες καταστάσεις συγκέντρωσης εξουσιών τόσο στο επίπεδο των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων όσο και στο επίπεδο των γεωγραφικών ορίων.

Μια ρεαλιστική προσέγγιση, βέβαια, δημιουργεί ένα δυσοίωνα πλαίσιο, καθόσον η επίτευξη των στόχων του νέου θεσμικού πλαισίου, τελεί σε άμεση εξάρτηση με τις οικονομικές δυνατότητες των νέων αυτοδιοικητικών φορέων. Η οικονομική κρίση που όλοι βιώνουμε, η έντονη δοκιμασία των κρατικών ταμείων, η χρόνια υστέρηση στην είσπραξη εσόδων μέσω των φορολογικών ρυθμίσεων, αλλά και η ήδη κακή οικονομική κατάσταση πολλών αυτοδιοικητικών φορέων, καθιστά

εξαρχής δύσκολη την ομαλή λειτουργία του νέου εγχειρήματος. Δεδομένου δε ότι μετά τις ως άνω περιγραφείσες μειώσεις στον αριθμό των φορέων αυτών, θα πρέπει να διευθετηθούν οργανωτικά και λειτουργικά προβλήματα που θα προκύψουν την επομένη της ανάδειξης των νέων «τοπικών αρχόντων», η πρώτη θητεία αυτών θα αντιμετωπίσει τόσο προβλήματα ουσίας προς επίλυση βάσει των νέων αυξημένων αρμοδιοτήτων, όσο και προβλήματα αμιγώς λειτουργικού χαρακτήρα.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο, όπως αυτό «ζυμώθηκε», ύστερα από προετοιμασίες ετών, μπορεί και πρέπει να λειτουργήσει ενισχυτικά προς τη φύση και το ρόλο των αυτοδιοικητικών αρχών και η κεντρική κρατική εξουσία πρέπει να σταθεί αρωγός προς αυτήν την κατεύθυνση, διότι είναι προς όφελος όλων η διάχυση και ο ορθολογικός καταμερισμός των εξουσιών και των αρμοδιοτήτων, αλλά και των μορφών ελέγχου, έναντι μιας πιο συγκεντρωτικής δομής, η οποία εκκολάπτει κινδύνους εάν αφεθεί ανεξέλεγκτη.

Γιώργος Κώτσηρας
Δικηγόρος, Αντιπρόεδρος Ε.Α.Ν.Δ.Α.

ΠΕΡΙ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΝΕΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

Αντικειμενικός σκοπός όλων των επιστημών και ιδιαίτερα των ανθρωπιστικών δεν είναι άλλος παρά η προαγωγή και ανέλιξη της σκέψευς και της γνώσεως σε διαρκώς ανώτερα και ποιοτικότερα επίπεδα, προκειμένου να παρέχονται στις ανθρώπινες κοινωνίες αφενός ασφαλέστερα επιστημονικά συμπεράσματα και γνώσεις και αφετέρου μέσω των γνώσεων αυτών ποιοτικότερες υπηρεσίες, στον ίδιο τον άνθρωπο.

Προκειμένου να επιτευχθεί ο ανωτέρω σκοπός είναι αναγκαία η ύπαρξη εκτός άλλων ποικίλων παραμέτρων, όπως αρμόζει σε όλα τα διαδραστικά συστήματα -όπως είναι από την φύση τους οι επιστήμες, θεωρητικές και τεχνικές, καθότι διαρκώς μεταβάλλονται και αλληλεπιδρούν ένεκα του στοιχείου της ερεύνης, την οποία εμπεριέχουν- και η ύπαρξη των δικλείδων εκείνων ασφαλείας, οι οποίες θα ελέγχουν την ποιοτική λειτουργία των επιστημών. Επί παραδείγματι θα αναφέρω τις διαδικασίες και τους ελέγχους, μέσα από τους οποίους συνάγεται και αποδεικνύεται, εάν οι ίδιοι οι λειτουργοί των επιστημών έχουν τα απαιτούμενα επίπεδα θεωρητικών γνώσεων και πρακτικών ικανοτήτων, προκειμένου όντως να προσφέρουν ποιοτικές υπηρεσίες στο κοινωνικό σύνολο.

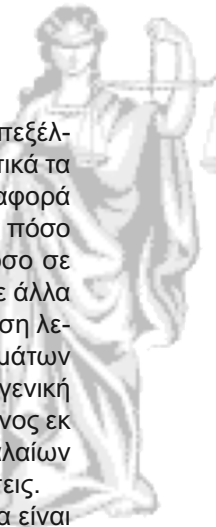
Εξειδικεύοντας και συγκεκριμενοποιώντας την ανωτέρω προβληματική στη δική μας επιστήμη, αυτή των νομικών σπουδών και ακολούθως στην πρακτική εφαρμογή της, την δικηγορία, θα ήταν ίσως ωφέλιμος ένας επαναπροσδιορισμός των δικλείδων εκείνων ελέγχου, μέσα από τις οποίες διαπιστώνεται το ελάχιστο επίπεδο γνώσεων και ικανότητας των λειτουργών της, ήτοι ημών των ιδίων, όταν κληθούμε να διέλθουμε τις εξετάσεις, τις οποίες μας θέτει ως όρο ο Δικηγορικός μας Σύλλογος, μετά το πέρας της πρακτικής ασκήσεώς μας.

Αναφορικά με το θεσμό των εξετάσεων των Νέων Δικηγόρων θα ήθελα να αναφερθώ σε δύο, τρία σημεία, τα οποία θεωρώ ιδιαίτερως σημαντικά.

Μέχρι τώρα στις εξετάσεις αυτές παρατηρείται το φαινόμενο της απολύτου επιτυχίας όλων των υποψηφίων, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων. Δηλαδή στις εξετάσεις αυτές όλοι είναι επιτυγχόντες, ασχέτως των απαντήσεων, γραπτών τε και προφορικών, τις οποίες έδωσαν. Αυτό σημαίνει, ότι ακόμη και υποψήφιοι, οι οποίοι για διάφορους λόγους δεν είχαν την δυνατότητα να ανταποκριθούν στις ελάχιστες απαιτήσεις των εξετάσεων, κρίθηκαν ως επιτυγχόντες της διαδικασίας.

Ακόμη παρατηρείται πολλές φορές, ότι και οι ίδιοι οι εξεταστές επιδεικνύουν ιδιαίτερη ανεκτικότητα στους εξεταζομένους κάνοντας ενίοτε απλοϊκότερες ερωτήσεις, οι οποίες δεν αρμόζουν σε μελλοντικούς δικηγόρους αλλά μάλλον σε φοιτητές.

Επικρατεί λοιπόν ένεκα της τακτικής αυτής η νοοτροπία, ότι οι εξετάσεις είναι όχι απλά εύκολες, αλλά απλοϊκές και ότι ο οποιοσδήποτε υποψήφιος με λίγη προσπάθεια θα καταφέρει να τις διέλθει επιτυχώς. Παγαιώνεται η αρχή της ήσσονος προσπάθειας, η οποία στην ουσία αλλοιώνει το ποιοτικό αποτέλεσμα και την αξία των ιδίων των εξετάσεων στην πράξη, ακυρώνοντας τη σημασία της.



Ίσως θα ήταν επιβεβλημένο να αυξηθούν οι απαιτήσεις, στις οποίες καλούνται να αντεπεξέλθουν μελλοντικοί δικηγόροι. Θα μπορούσαν, να γίνουν σε ένα πρώτο επίπεδο πιο συνδυαστικά τα θέματα, τα οποία τίθενται προς απάντηση στις γραπτές εξετάσεις ή πιο απαιτητικά, σε ό,τι αφορά στην ανάπτυξή τους από τους εξεταζόμενους. Θα γίνεται έτσι σαφέστερο στον εξεταστή, κατά πόσο ο εξεταζόμενος κατέχει σε ικανοποιητικό βαθμό το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο, τόσο σε βάθος αναλύσεως εξειδικευμένων γνώσεων και όχι απλά γενικών όσο και σε συνδυασμό με άλλα συναφή νομικά κεφάλαια της εξεταστέας ύλης. Εάν δηλαδή γίνουν πιο απαιτητικά σε ανάλυση λεπτομερειών και εξειδικευμένων περιπτώσεων, ο εξεταζόμενος θα αναγκάζεται εκ των πραγμάτων να εντρυφήσει πιο πολύ στην ουσία του εκάστοτε νομικού ζητήματος και δεν θα μένει σε μία γενική και επιφανειακή γνώση. Ακολούθως, εάν γίνουν και πιο συνδυαστικά τα θέματα, ο εξεταζόμενος εκ νέου θα πρέπει να έχει εκτός των άλλων και μία πιο σφαιρική αντίληψη των επιμέρους κεφαλαίων της νομικής επιστήμης, γεγονός το οποίο θα τον εφοδιάζει με περισσότερες γνωστικές βάσεις.

Κάτι αντίστοιχο θα μπορούσε να γίνει και στις προφορικές εξετάσεις. Θα μπορούσαν να είναι εξίσου πιο απαιτητικές οι απαντήσεις, οι οποίες θα δίνονται από τους εξεταζόμενους ή θα μπορούσαν εξεταστές να ρωτούν για πιο πρακτικά ζητήματα, διαδικαστικά φερ' ειπείν και να μην αναλώνονται ξανά σε θεωρητικά ζητήματα, τα οποία ήδη έχουν εξετασθεί στις γραπτές εξετάσεις. Έτσι θα γίνεται σαφέστερο, εάν ο εξεταζόμενος στο διάστημα της ασκήσεώς του έχει αφομοιώσει εκτός των άλλων και κάποια αρκετά βασικά πράγματα πρακτικής εφαρμογής της δικηγορίας.

Γενικά ο θεσμός των εξετάσεων των νέων δικηγόρων θα πρέπει να επαναρυθμισθεί. Προκειμένου να επιτευχθεί ο επιστημονικός τους σκοπός θα πρέπει σαφώς να γίνουν πιο αυστηρές και πιο απαιτητικές, εάν όντως θέλουμε να συνεχίζουν να υπάρχουν και να λειτουργούν σωστά. Ειδίλλως θα μπορούσαμε να τις καταργήσουμε τελείως, οπότε άμα τη λήψει του πτυχίου από τη σχολή θα αποκτούμε και την άδεια ασκήσεως επαγγέλματος.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να παραθέσω και μία πρόταση αναφορικά με τον ίδιο τον θεσμό των εξετάσεων. Ίσως θα ήταν ωφελιμότερο η πρακτική άσκηση του δικηγόρου και οι σχετικές εξετάσεις να ενταχθούν στο πρόγραμμα σπουδών των νομικών σχολών της χώρας μας σε ένα τελευταίο 5 έτος, όπου η επιτυχής ολοκλήρωσή του να σημαίνει αυτομάτως, ότι ο νέος δικηγόρος έχει όλα τα εχέγγυα να ασκήσει ποιοτικά το λειτούργημά του και να εισάγεται αμέσως έτσι στον επαγγελματικό στίβο.

Μπορεί εκ πρώτης όψεως να δείχνει η οπτική αυτή δυσάρεστη για τους υποψηφίους δικηγόρους, όμως έτσι μακροπρόθεσμα ωφελούνται τόσο οι ίδιοι όσο και η ίδια η νομική επιστήμη και η επαγγελματική της καθημερινότητα - δικηγορία, διότι δημιουργεί λειτουργούς - δικηγόρους πιο άρτια κατηρτισμένους επιστημονικά και με μεγαλύτερη ποιότητα και ανταγωνιστικότητα στην παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο.

Γεώργιος Ναπ. Ρούντας
Δικηγόρος, Γραμματέας Ε.Α.Ν.Δ.Α.

ΝΕΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΟΝΙΟ (μια τραγωδία)

Ήταν λίγο πριν ή λίγο μετά την αλλαγή της χιλιετίας που μαζί με τις προσδοκίες που έφερνε αυτή, εσύ προετοιμαζόσουν στο σχολείο (στο φροντιστήριο βασικά ή στα ιδιαίτερα για τους προνομιούχους) για την πολυπόθητη είσοδο στη νομική σχολή. Οι γονείς σου έχυσαν ιδρώτα για να μπορέσουν να πληρώσουν την δωρεάν παιδεία που σου παρέχεται για την είσοδό σου στο πανεπιστήμιο.

Ατελείωτες ώρες διαβάσματος, αλλά και όνειρα ότι είσαι στο ακροατήριο, αγορεύεις και ανατρέπεις την πορεία της υπόθεσης. Αυτά τα όνειρα είναι που σε κρατούσαν μακριά από καφετέριες, σινεμά και όποια άλλη δραστηριότητα θέλει να επιδοθεί ένας 17χρονος.

Αφού πέρασε αυτός ο δύσκολος χρόνος (ο οποίος τότε έμοιαζε ατελείωτος), οι κόπιοι σου επιβραβεύτηκαν με την είσοδο στη σχολή που θα σου άνοιγε διάπλατα το δρόμο σου στο μέλλον. (να σημειώσουμε πολλοί παιδεύτηκαν δύο ακόμα και τρία χρόνια για να τα καταφέρουν).

Σε αυτό το χρονικό σημείο άρχισε άλλος ένας οικονομικός γολγοθάς για τους γονείς σου. (εξαι-

ρούνται αυτοί που πέτυχαν στον τόπο διαμονής τους).

Οι άνθρωποι αυτοί συντηρούσαν άλλο ένα σπίτι για να μπορέσεις εσύ να κάνεις το όνειρό σου πραγματικότητα. Εδώ πρέπει να παραδεχθούμε βέβαια ότι η φοιτητική ζωή σε αντάμειψε για τις θυσίες που έκανες, αλλά η οικονομική αφαίμαξη των γονιών σου συνεχίστηκε μέχρι την απόκτηση του πτυχίου. Και στην απόκτηση αυτού τα κεράσματα έδιναν και έπαιρναν και ήρθε η ώρα να πάρεις πίσω τα χρήματα που τόσα χρόνια έδιναν οι γονείς σου για να έχεις εσύ ένα καλύτερο μέλλον.

Φυσικά κάτι τέτοιο δε συνέβη.

Είτε επέστρεψες στο πατρικό σου και από εκεί ξεκίνησες τα πρώτα βήματα σου ως πτυχιούχος πλέον, είτε εγκαταστάθηκες στον τόπο που ήθελες να εργαστείς με το σπίτι να στο πληρώνουν για άλλη μια φορά οι γονείς σου.

Μετά από ενδελεχή έρευνα για το γραφείο στο οποίο ήθελες να εργαστείς και έχοντας την πεποίθηση ότι έχεις κάνει την καλύτερη επιλογή βάζεις τα καλά σου και ξεκινάς γεμάτος όνειρα για να εργαστείς.

Η προσγείωση στη πραγματικότητα είναι κάτι παραπάνω από σκληρή.

Οι αρμοδιότητές σου ξεκινούν από το να φτιάχνεις καφέ, να βγάζεις φωτοτυπίες και φτάνουν μέχρι να μαζεύεις αποφάσεις από τα δικαστήρια και να καταθέτεις αγωγές. Το να δουλέψεις σε δικόγραφο μοιάζει μακρινό, αν όχι άπιαστο όνειρο.

Και όλα αυτά στην προνομιακή αμοιβή των 0 έως 500 ευρώ.

Οι φίλοι και γνωστοί σου λένε να μην αποθαρρύνεσαι ότι μετά την άσκηση τα πράγματα θα είναι καλύτερα, κάνεις και εσύ υπομονή σπλίζεσαι με κουράγιο έχοντας την πεποίθηση πως με την απόκτηση της άδειας ασκήσεως του επαγγέλματος θα καλυτερεύσει η κατάσταση.

Φρουδες ελπίδες. Οι αμοιβές στα περισσότερα γραφεία είναι γύρω στα 800 ευρώ χωρίς φυσικά την κάλυψη των ασφαλιστικών εισφορών από μέρους του εργοδότη-δικηγόρου.

Από την άλλη να ξεκινήσεις το δικό σου γραφείο είναι σχεδόν ακατόρθωτο. Τα έξοδα πολλά, ο αριθμός των δικηγόρων καθιστά δύσκολη την εύρεση πελατών (σχεδόν κάθε οικογένεια έχει και από ένα δικηγόρο) και ο γολγοθάς συνεχίζεται.

Είσαι όλη μέρα πάνω κάτω στην ευελπίδων, μετά γραφείο μετά ραντεβού και πριν το καταλάβεις η μέρα έφυγε και εσύ γυρνάς σπίτι σου κουρασμένος για να γεμίσεις τις μπαταρίες για την επόμενη δύσκολη μέρα. Δουλεύεις 12ωρο και αμείβεσαι ως χαμηλόμισθος δημόσιος υπάλληλος και πολλές φορές λιγότερο.

Αλλά παρόλα αυτά εσύ ελπίζεις και πιστεύεις ότι θα μπορέσεις να επιβιώσεις, να ξεχωρίσεις από το πλήθος να τα καταφέρεις.

Και εκεί έρχεται το Δ.Ν.Τ. και γκρεμίζει και τις όποιες λίγες ελπίδες.

Επιβολή Φ.Π.Α. (είμαστε έμποροι?), συρρίκνωση δικηγορικής ύλης, αφαίμαξη του ελληνικού λαού με έμμεση συνέπεια το πάγωμα της αγοράς άρα και άνευ αντικειμένου η παροχή υπηρεσιών. Αλλά και εάν έχεις δουλειά θα πρέπει να κάνεις τάμα για να πληρωθείς.

Και οι γονείς σου ακόμα σε στηρίζουν αν χρειαστεί...

Δημήτρης Τζάνος
Δικηγόρος, Ταμίας Ε.Α.Ν.Δ.Α.

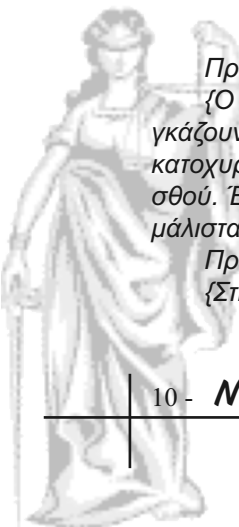
Κρατάει χρόνια...

Πρωινή, 28 Φλεβάρη 1979 - Κώστας Μπέης

{Ο δικηγορικός πληθωρισμός και η οικονομική κρίση που μαστίζει χρόνια το επάγγελμα αναγκάζουν τους νέους δικηγόρους να μπαίνουν ως απλοί υπάλληλοι στα γραφεία των παλιών, δίχως κατοχυρωμένη νομοθετικώς σχέση εργασίας και δίχως κατοχυρωμένο κατώτατο όριο μηνιαίου μισθού. Έχει καταντήσει ο παλιός και φτασμένος δικηγόρος να είναι ο πιο ασύδοτος εργοδότης, και μάλιστα εργοδότης συναδέλφων του.}

Πρωινή, 11 Οκτωβρίου 1978 - Κώστας Μπέης

{Στις πινακίδες του πρωτοδικείου Αθηνών, βλέπει κανείς συχνά ανακοινώσεις, με τις οποίες διά-



φορα δικηγορικά γραφεία ζητούν «ασκούμενη, γνωρίζουσα καλώς γραφομηχανήν δια συνεργασίαν επ' αμοιβή». Η πιο εντυπωσιακή αγγελία που είδα τις μέρες αυτές γράφει: «Ασκούμενη, γνωρίζουσα την αγγλικήν, και ελληνικήν και αγγλικήν γραφομηχανήν ζητείται δι' εσωτερικήν εργασίαν εις δικηγορικών γραφείων».

Χρυσή Ευκαιρία 2010:

{ΓΡΑΦΕΙΟ δικηγορικό στην Κυψέλη, ζητεί νέο δικηγόρο, για ποινικά θέματα, συνεχές ωράριο, ικανοποιητικός μισθός, επιθυμητό δίπλωμα μοτοποδηλάτου

ΑΣΚΟΥΜΕΝΟΣ -η δικηγόρος, ζητείται από μεγάλο δικηγορικό γραφείο στον Πειραιά, με εξειδίκευση στο ποινικό δίκαιο, για ουσιαστική άσκηση και συνεργασία

ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ - τελειόφοιτος Νομικής ή ασκούμενος, με ή χωρίς μηχανάκι, ζητείται για εργασία ως βοηθός, από δικηγορικό γραφείο στην Αθήνα.}

Από τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι οι ασκούμενοι και οι νέοι δικηγόροι ταλαιπωρούνταν από αμνημονεύτων χρόνων. Καταλαβαίνουμε επίσης ότι η γενιά που κρατάει σήμερα τα χαλινάρια της δικηγορίας τα βρήκε και αυτή σκούρα από τους προκατόχους της. Αλλά δεν καταλαβαίνουμε γιατί παρόλα αυτά, δαιωνίζονται και γιγαντώνονται οι δύσκολες συνθήκες για τους επόμενους, για τη νέα γενιά δικηγόρων, σε ένα περιβάλλον που ολόένα δυσκολεύει, δεχόμενοι συνεχώς τόσο εξωτερικές επιθέσεις στον κλάδο μας, αλλά και με εσωτερικά προβλήματα (σκάνδαλα) που οδηγούν συνεχώς στη μείωση της εμπιστοσύνης στους θεσμούς της δικαιοσύνης, από τον δικηγόρο μέχρι τον δικαστή και τον συμβολαιογράφο. Η τελευταία δεκαετία είναι πλούσια από τέτοιο υλικό και η επικαιρότητα συνεχώς τροφοδοτείται.



Οι νέοι δικηγόροι καλούνται να λειτουργήσουν σαν πολύ μικρά, εύθραυστα γρανάζια μιας μηχανής που πλέον δεν αποδίδει τα αναμενόμενα. Προφανώς, ο πατριωτισμός των μεγαλύτερων συναδέλφων δεν είναι αρκετός για να επαφίεται σε αυτόν η τύχη μας. Θέλουμε έναν σύλλογο που θα δεχθεί επί ίσοις όροις τους νέους δικηγόρους και θα τους διευκολύνει ποικιλοτρόπως να σταθούν στα πόδια τους τουλάχιστον για τα πολύ δύσκολα πρώτα βήματα.

Δε θέλουμε ούτε ευχολόγια, ούτε προτροπές να κάνουμε κουράγιο. Και εάν κομπάζει κάποιος από το ΔΣ του Συλλόγου ότι βοηθάει τους νέους, τότε να το αποδείξει με μια γενναιόδωρη ανακατανομή του μερίσματος, εάν φυσικά αυτό θα συνεχίσει να υπάρχει μετά της εφαρμογή της ευρωπαϊκής οδηγίας. Θέλουμε πράξεις και όχι φιλικά χτυπήματα στον ώμο.

Πριν δυο χρόνια το ζητούμενο ήταν εν μέρει η προστασία και εν μέρει η διεκδίκηση. Σήμερα, μετά από την πολιτική και οικονομική κατάρρευση της χώρας μας, την άφιξη της τρόικας του ΔΝΤ, τα νέα μέτρα, την υπερήμερη πλέον οδηγία Μπόλκενσταϊν και την ψυχολογία μας ρημαγμένη, το ζητούμενο είναι σχεδόν εν συνόλω η προστασία και η εξασφάλιση της βιωσιμότητας του κλάδου μας. Πρέπει να προστατευτούμε όχι μόνο έναντι ενός παρωχημένου, σε μεγάλο βαθμό, ΔΣΑ, όχι μόνο έναντι στην ασυδοσία ορισμένων κοινωνικά ανάληπτων «μεγαλοδικηγόρων»- «επιχειρηματιών», αλλά και από τις εξωτερικές επιθέσεις που δεχόμαστε. Είναι ευνόητο ότι τα πολύ σκληρά δημοσιονομικά μέτρα που ελήφθησαν για τους μισθωτούς, δημιουργούν την ανάγκη για κοινωνικό αντίβαρο και εξιλαστήριο θύμα. Το ρόλο αυτό προορίζει το Υπουργείο Οικονομικών στους δικηγόρους και στα στεγανά τους που έρχονται να χτυπήσουν βίαια κυρίως τους **νέους δικηγόρους** που ξεκινούν για να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους και τις αντοχές τους σε ένα επάγγελμα που παλαιότερα, τουλάχιστον, προσέφερε και χρήμα και κοινωνική προβολή.

Η είσοδος στη δικηγορία για την πλειονότητα των νέων δικηγόρων, σημαίνει οικονομική δυσπραγία, εξαντλητική εργασία και απαράδεκτες συνθήκες άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος. Παράλληλα, το «ασυμβίβαστο» τους εμποδίζει από την άσκηση κάθε άλλης δραστηριότητας. Και μέσα σε όλα αυτά, προστέθηκαν και τα καινούρια που λίαν συντόμως θα τα βρούμε μπροστά μας, τουλάχιστον όσοι αποφασίσουμε να μείνουμε στη δικηγορία.

Είναι γεγονός ότι οι Δικηγορικοί Σύλλογοι και οι Δικηγόροι βρισκόμαστε σε κομβικό σημείο. Αν αυτό ξεπεραστεί δεν θα υπάρχει επιστροφή. Η ξεθεμελίωση του επαγγέλματος είναι μπροστά μας.

Αλέξανδρος Κ. Βαρνάβας
Δικηγόρος, Μέλος Δ.Σ. Ε.Α.Ν.Δ.Α.

ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΥΠΕΡΧΡΕΩΜΕΝΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ (Ν.3869/2010)



Το πολυαναμενόμενο νομοσχέδιο για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων νοικοκυριών, μετά από πολύμηνη καθυστέρηση ψηφίστηκε στη Βουλή και αποτελεί πλέον νόμο του Κράτους.

Ο νέος νόμος δίνει τη δυνατότητα σε φυσικά πρόσωπα που έχουν περιέλθει σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών τους να προβούν σε ρύθμιση και απαλλαγή από το υπόλοιπο αυτών.

Ειδικότερα, ο νόμος προβλέπει 4 στάδια ρύθμισης:

1.- Εξωδικαστικός συμβιβασμός: προβλέπει την υποχρεωτική απόπειρα του, η οποία αποδεικνύεται με βεβαίωση του φορέα που την έχει αναλάβει. Τον εξωδικαστικό συμβιβασμό μπορούν να αναλάβουν δικηγόροι, ο Συνήγορος του Καταναλωτή, οι καταναλωτικές οργανώσεις, κ.ά.

2.- Αίτηση στο Ειρηνοδικείο: η αίτηση περιλαμβάνει κατάσταση περιουσίας και εισοδημάτων οφειλέτη και συζύγου, κατάσταση απαιτήσεων πιστωτών, σχέδιο διευθέτησης οφειλών.

3.- Συμβιβασμός ενώπιον Ειρηνοδικείου: ο συμβιβασμός επιτυγχάνεται με συμφωνία πιστωτών με απαιτήσεις άνω του 51% των οφειλών.

4.- Δικαστική ρύθμιση οφειλών: το δικαστήριο μετά τον έλεγχο, εφόσον κρίνει ότι δεν επαρκούν τα περιουσιακά στοιχεία και τα εισοδήματά του για την αποπληρωμή των χρεών, προχωρά στη ρύθμιση των οφειλών.

Ο νόμος περιγράφει μια περίπλοκη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί, η ακολούθηση της οποίας, όμως, μπορεί να οδηγήσει σε **καταβολή μικρού μέρους οφειλών και σε οριστική απαλλαγή των υπολοίπων χρεών.**

Οι πλέον ευνοημένοι είναι οι οφειλέτες εκείνοι, που δεν διαθέτουν στο όνομα τους ακίνητη περιουσία, πλην της πρώτης κατοικίας, και που διαθέτουν χαμηλό οικογενειακό εισόδημα.

Ειδική πρόνοια υπάρχει και μεγαλύτερη προστασία για όσους έχουν σοβαρά προβλήματα υγείας ή τελούν σε χρόνια ανεργία ή έχουν ανεπαρκές εισόδημα για την κάλυψη στοιχειωδών βιοτικών αναγκών ή άλλους λόγους ίδιας βαρύτητας. Σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να ζητηθεί και να αποφασιστεί από το Ειρηνοδικείο ακόμη και η **μηδενική καταβολή και η πλήρης απαλλαγή από τα χρέη.**

Επιπλέον, ο νέος νόμος ορίζει την **απαγόρευση πλειστηριασμού** μέχρι τις αρχές Φεβρουαρίου της **κύριας κατοικίας του οφειλέτη**, εφόσον η αξία της δεν υπερβαίνει το αφορολόγητο όριο απόκτησης της προσαυξημένη κατά 50% (Σημειώνεται ότι το αφορολόγητο όριο για έναν άγαμο φορολογούμενο είναι 200.000 ευρώ, οπότε η αντικειμενική αξία της κατοικίας για να μη βγει σε πλειστηριασμό δε θα πρέπει να ξεπερνά τις 300.000 ευρώ). Υπενθυμίζω, ωστόσο, ότι με άλλη διάταξη νόμου ήδη έχουν απαγορευτεί έως τις 31/12/2010 οι πλειστηριασμοί για χρέη έως 200.000 ευρώ προς τις τράπεζες.

Μεγάλη, όμως, προσοχή πρέπει να επιδείξουν οι δανειολήπτες γιατί ο **νέος νόμος δεν επιφέρει γενική αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης** (κατάσχεση, πλειστηριασμός λοιπών περιουσιακών στοιχείων, πλην της πρώτης κατοικίας) κατά του οφειλέτη. Αυτό επιτυγχάνεται μόνο με έκδοση δικαστικής απόφασης (αναστολή εκτελεστικής διαδικασίας), μετά από αίτηση του δανειολήπτη και εφόσον πιθανολογηθεί από το Δικαστήριο ότι από την εκτέλεση θα προκληθεί ουσιώδης βλάβη στα συμφέροντα του και ότι θα ευδοκιμήσει η αίτηση υπαγωγής του στη ρύθμιση του νόμου. Εάν αυτό πιθανολογηθεί τότε το δικαστήριο, που δικάζει με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, **χορηγεί αναστολή εκτέλεσης έως την έκδοση οριστικής απόφασης επί του σχεδίου διευθέτησης των οφειλών.**

Πάντως η **κανονική εκτέλεση από τον οφειλέτη – δανειολήπτη της ρύθμισης χρεών**, ήτοι την καταβολή μηνιαίως και για χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών ορισμένου ποσού για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών του συμμέτρως διανεμόμενο, **επιφέρει την απαλλαγή του από κάθε τυχόν υφιστάμενο υπόλοιπο οφειλής έναντι όλων των πιστωτών.**

Η εφαρμογή του νόμου ξεκίνησε από την **1η Σεπτεμβρίου** ενώ οι αιτήσεις ενώπιον του Ειρηνοδικείου για τον ενώπιον του συμβιβασμό θα υποβάλλονται από το Φεβρουάριο 2011.

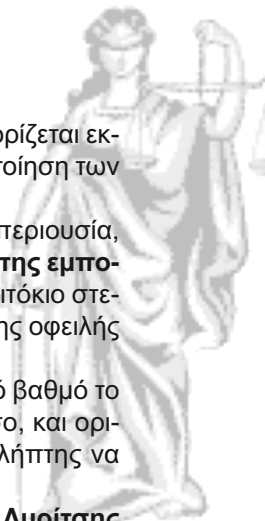
Ιδιαίτερη είναι η αντιμετώπιση εφόσον υπάρχει **ρευστοποίησιμη περιουσία**, η εκποίηση της

οποίας κρίνεται απαραίτητη για την ικανοποίηση των πιστωτών. Σε αυτή τη περίπτωση ορίζεται εκκαθαριστής, έργο του οποίου θα είναι η εκποίηση της περιουσίας και η σύμμετρη ικανοποίηση των πιστωτών.

Η **προστασία της κύριας κατοικίας** και η εξαίρεση της από την ρευστοποιήσιμη περιουσία, συνεπάγεται την ικανοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών μέχρι του ποσού του **85% της εμπορικής αξίας** του ακινήτου, με περίοδο χάριτος και επιτόκιο ενήμερης οφειλής ή μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου και χωρίς ανατοκισμό. Η περίοδος της τοκοχρεωλυτικής εξόφλησης της οφειλής δεν μπορεί να υπερβεί τα 20 έτη.

Εν κατακλείδι, πρόκειται για έναν ευνοϊκό νόμο, που αντιμετωπίζει σε ικανοποιητικό βαθμό το μεγάλο και χρόνιο πρόβλημα της υπερχρέωσης των νοικοκυριών. Δεν λείπουν, ωστόσο, και ορισμένες παγίδες, για τις οποίες πρέπει να επιδειχθεί μεγάλη προσοχή, ώστε ο δανειολήπτης να επιτύχει την καλύτερη δυνατή ρύθμιση των οφειλών του.

Δημήτριος Α. Λυρίσης
Δικηγόρος, Μέλος Δ.Σ. Ε.Α.Ν.Δ.Α.



ΔΙΚΗΓΟΡΙΑ ΜΕ ΦΟΝΤΟ ΤΙΣ ΑΤΕΛΕΙΩΤΕΣ ΟΥΡΕΣ

Το νέο δικαστικό έτος ξεκίνησε και μαζί με αυτό ξεκίνησε και η ταλαιπωρία δεκάδων δικηγόρων, οι οποίοι σπαταλούν ατέλειωτες ώρες στην ουρά, προκειμένου να εξυπηρετηθούν στα Δικαστήρια της πρώην σχολής Ευελπίδων .

Η κατάσταση στα κτήρια 2 και 5 , αν κι αρκετά βελτιωμένη σε σχέση με τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο, δεν μπορεί να μας αφήσει αδιάφορους, καθώς αυτά που βιώσαμε κατά τη διάρκεια της προηγούμενης χρονιάς δεν επιτρέπουν εφησυχασμό. Οι αριθμοί προτεραιότητας κατά τη διαδικασία της κατάθεσης ναι μεν διευκολύνουν τους συναδέλφους, καθώς τους δίνεται η δυνατότητα να παράλληλα να διεκπεραιώνουν κι άλλες υποθέσεις τους, ωστόσο αρκετοί συναδέλφοι ισχυρίζονται ότι με αυτόν τον τρόπο μειώθηκε ο συνολικός αριθμός δικογράφων που κατατίθενται ανά ημέρα.

Στα ανωτέρω προβλήματα προστίθενται και αυτά των κτηρίων 4 και 13. Πιο συγκεκριμένα η συνταξιοδότηση 6 γραμματέων που εργάζονταν στο κτήριο 4 είχε ως αποτέλεσμα τα πιστοποιητικά περί δημοσίευσης η μη διαθήκης να εκδίδονται σχεδόν ένα μήνα μετά την υποβολή της σχετικής αίτησης, ενώ στο κτήριο 13 ο ένας υπάλληλος που εργάζεται στην τακτική πολυμελούς δεν επαρκεί, με αποτέλεσμα να σχηματίζονται τεράστιες ουρές και να ταλαιπωρείται μεγάλος αριθμός συναδέλφων.

Όλα τα ανωτέρω έχουν ως αποτέλεσμα την καθημερινή ταλαιπωρία και τον εκνευρισμό δεκάδων δικηγόρων και ιδίως ασκουμένων και νέων δικηγόρων, καθώς εμείς είμαστε αυτοί που κατά κύριο λόγο ερχόμαστε σε επαφή με τις Γραμματείες του Πρωτοδικείου, ενώ αποκτούν μεγαλύτερες διαστάσεις σε συνδυασμό με την ούτως ή άλλως αγχωτική φύση του επαγγέλματος μας και τα ευρύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε.

Μέλη του Προεδρείου της ΕΑΝΔΑ πραγματοποίησαν συνάντηση με τον Πρόεδρο του Τριμελούς Συμβουλίου της Διοίκησης του Πρωτοδικείου Αθηνών τόσο κατά το μήνα Ιούλιο όσο και κατά το μήνα Σεπτέμβριο και του εξέθεσαν τα προβλήματα μας, παραθέτοντας και τις δικές μας προτάσεις για την επίλυση τους. Άλλωστε, ξεκινώντας από την επίλυση των απλών καθημερινών προβλημάτων , αφενός βελτιώνουμε την ποιότητα της καθημερινότητάς μας και αφετέρου αποκτούμε την προσδοκία να επιλύσουμε και τα πιο σύνθετα...

Κυριακή Σταμαδιάνου
Δικηγόρος, Μέλος Δ.Σ. Ε.Α.Ν.Δ.Α.



Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΟ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΕ ΚΑΤΟΧΟΥΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ



Προ περίπου τριών ετών είχα επιχειρηματολογήσει σε ένα άρθρο μου στο περιοδικό «ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ» με τίτλο «Αναθεώρηση του άρθρου 16 Σ - Προμηθείς ή Επιμηθείς;» περί της αναγκαιότητας ή μη αναθεώρησης του άρθρου 16 Σ 1975/1986/2001 εν μέσω ενός θυελλώδους διαλόγου που είχε ξεκινήσει μετά από την εκτεφρασμένη βούληση της τότε κυβέρνησης να επιτρέψει διά της τροποποιήσεως της ανωτέρω συνταγματικής διάταξης την παροχή πανεπιστημιακής μόρφωσης και από μη κρατικά πανεπιστήμια.

Ομολογώ ότι, αν και η δική μου προσωπική θέση είχε υπαγορευτεί από την τότε επικείμενη και τελικώς εκφρασθείσα καταδικαστική βούληση του ΔΕΚ σε βάρος της χώρας μας για το λόγο ότι δεν εισήγαγε ήδη από την δεκαετία του 1980 ένα αξιόπιστο σύστημα αξιολόγησης των διπλωμάτων που απονέμονταν στη χώρα μας -από κρατικούς και μη- φορείς και απονομής επαγγελματικών δικαιωμάτων στους αποφοίτους αυτών, η πρόσφατη εισαγωγή νομοθετικού πλαισίου στον τομέα αυτών από το Υπουργείο Παιδείας Διά Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων εν τέλει δικαίωσε πλήρως την αρθρογραφική ενασχόλησή μου με το ζήτημα αυτό.

Πλέον έχουν για πρώτη φορά τεθεί όροι και σαφείς προϋποθέσεις αδειοδότησης των κάθε είδους Κέντρων, Κολλεγίων, «Πανεπιστημίων» κτλ που ενδημούν στη χώρα μας και παρέχουν –και αυτό είναι και το ουσιαστικότερο- αμφιβόλου ποιότητας υπηρεσίες εκπαίδευσης και γνώσεις, ρυθμίστηκαν τα ζητήματα της υπηρεσιακής κατάστασης των διδασκόντων σε αυτά, τέθηκαν ποιοτικά κριτήρια και έλεγχοι στις προσφερόμενες από τους ανωτέρω φορείς γνώσεις, αλλά κυρίως και πάνω από όλα απαγορεύτηκε η δυνατότητα της χρήσης του όρου «Πανεπιστήμιο» ως προσδιοριστικού της λειτουργίας και του προορισμού τους.

Πλέον εναπόκειται στους κατά τόπους επαγγελματικούς συλλόγους να ρυθμίσουν το ζήτημα της εγγραφής σε αυτούς των αποφοίτων των ιδρυμάτων αυτών και εκεί είναι το επόμενο σημαντικό βήμα. Παρέχεται για πρώτη φορά η δυνατότητα ουσιαστικού ελέγχου από τους καθ' ύλην αρμόδιους (επιμελητήρια, επαγγελματικές ενώσεις, συλλόγους κτλ) των ουσιαστικών προσόντων των εγγραφόμενων σε αυτούς χωρίς η τυπική ύπαρξη ενός διπλώματος, πτυχίου ή όπως αλλιώς ενδεχομένως ονομάζεται το σχετικό έγγραφο να αποτελεί άνευ ετέρου προϋπόθεση εγγραφής στον οικείο σύλλογο κτλ και επομένως απόκτησης των σχετικών επαγγελματικών δικαιωμάτων. Αυτό και στο πεδίο της δικηγορίας δημιουργεί νέα δεδομένα. Ο ΔΣΑ έχει τη δυνατότητα μέσω της διενέργειας ουσιαστικών εξετάσεων τόσο προφορικών όσο και γραπτών να αναβαθμίσει ποιοτικά το επάγγελμα του δικηγόρου προς δύο πλευρές. Η πιστοποίηση ενός minimum ουσιαστικών προσόντων που θα διαθέτει ο αιτούμενος την εγγραφή του στα οικεία μητρώα θα οδηγήσει αφενός στην αναβάθμιση των παρεχόμενων δικηγορικών υπηρεσιών προς τους πολίτες που τις ζητούν και αφετέρου προς τη δυνητική αποσυμφόρηση του δικηγορικού επαγγέλματος από εν δυνάμει συναδέλφους, οι οποίοι αποτυγχάνουν σε αξιόπιστες, αντικειμενικές και ουσιαστικές εξετάσεις. Προϋπόθεση για την αποδοχή τέτοιων ρυθμίσεων αποτελεί η ύπαρξη σύντομης έστω μεταβατικής περιόδου προσαρμογής στο νέο σύστημα και η δυνατότητα εκ νέου συμμετοχής στις εξετάσεις.

Συμπερασματικά θα πρέπει να τονιστεί ότι κάθε αλλαγή προϋποθέτει πως αυτοί τους οποίους αφορά είναι πρόθυμοι και έτοιμοι να υποστούν ενδεχόμενες παρενέργειες προς γενικότερο όφελος του συνόλου. Και στο ερώτημα του εάν και κατά πόσον είμαστε έτοιμοι να ανταποκριθούμε ως κλάδος, θα κληθούμε σύντομα να απαντήσουμε.

Απόστολος Γ. Ψωμάς
Δικηγόρος MSc Δημόσιας Διοίκησης,
Μέλος Δ.Σ. Ε.Α.Ν.Δ.Α.



Η συζήτηση περί «ανοίγματος του δικηγορικού επαγγέλματος» ως ευκαιρία για ριζικές τομές

Δύο είναι τα κρίσιμα ζητήματα που αναφέρονται ως προς εμάς από την γενικότερη συζήτηση για την απελευθέρωση των επαγγελματιών: η κατάργηση των γεωγραφικών περιορισμών και των ελάχιστων δικηγορικών αμοιβών.

Ως προς το πρώτο ζήτημα, της κατάργησης των εδαφικών περιορισμών, δεν μπορεί παρά να κριθεί ως ορθό, σχεδόν αυτονόητο, σε μια κοινωνία και οικονομία, εθνική και υπερεθνική, που χαρακτηρίζεται από την ελεύθερη διακίνηση υπηρεσιών, αγαθών, κλπ. Πέραν, δε, αυτού δύσκολα μπορούσε να δικαιολογηθεί ικανοποιητικά για ποιο λόγο ο πολίτης που ήθελε να εκπροσωπηθεί σε δικαστήριο π.χ. της Καλαμάτας από τον συνήγορο του της Αθήνας, θα έπρεπε να επιβαρυνθεί οικονομικά διπλά. Τέλος, ακόμα και η ύπαρξη 63 Δικηγορικών Συλλόγων σε μια χώρα 10 περίπου εκατομμυρίων κατοίκων, αποτελεί μια ανορθόδοξη και αναποτελεσματική τελικά ανάπτυξη και οργάνωση του επαγγελματικού μας κλάδου.

Ως προς το δεύτερο ζήτημα, της κατάργησης των ελάχιστων δικηγορικών αμοιβών, εάν τελικώς αυτό συμβεί, είναι βέβαιο ότι θα προκαλέσει αλυσιδωτά προβλήματα τόσο στους Δικηγορικούς Συλλόγους, κυρίως της περιφέρειας, στα Ταμεία μας αλλά και στα έσοδα του Κράτους, όσο και στους δικηγόρους, ιδίως δε τους νέους, αλλά και όλους εκείνους τους συναδέλφους που συνεργάζονται με τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, κλπ. Επιπλέον, ενώ υποστηρίζεται ότι με την κατάργηση του γραμματείου προείσπραξης θα αυξηθεί ο ανταγωνισμός προς όφελος των πολιτών, είναι βέβαιο ότι αυτού του είδους ο «ανταγωνισμός» θα ρίξει κατακόρυφα το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών. Άλλωστε, είναι ανεδαφικός ο ισχυρισμός αυτός, δεδομένου ότι ούτως ή άλλως οι έλληνες δικηγόροι είναι από τους χαμηλότερα αμοιβόμενους δικηγόρους στον αναπτυγμένο κόσμο (βλ. και σχετικό άρθρο στην Καθημερινή με τίτλο «Οι «φθηνότεροι» δικηγόροι της Ευρώπης» στις 12-9-2010: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_ell_2_12/09/2010_414748 αλλά και εκείνο με τίτλο «"Φέσι" και βερεσέ στους δικηγόρους από τους πελάτες» στις 8-8-2010: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_ell_2_08/08/2010_410845).

Ακόμα, όμως, και αν τελικά η κυβέρνηση προχωρήσει στην κατάργηση του γραμματείου προείσπραξης, τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν θα είναι τέτοιας εκτάσεως που σύντομα θα βρεθεί κάποιος άλλος τρόπος «αναπλήρωσης» τους. Θα προσαρμοστούμε, λοιπόν, και σε αυτή την πραγματικότητα, αν χρειαστεί, όπως έγινε και με τον ΦΠΑ.

Τα προβλήματα ωστόσο του δικηγορικού λειτουργήματος στην Ελλάδα δεν είναι αυτά. Και μόνον η ασχετοσύνη όσων ομιλούν περί «ανοίγματος του δικηγορικού επαγγέλματος» στην Ελλάδα καταδεικνύεται. Τα κάτωθι στοιχεία είναι διαφωτιστικά: Η αναλογία δικηγόρων προς κατοίκους στην χώρα μας είναι 1 προς 213 στην Αθήνα, 1 προς 211 στη Θεσσαλονίκη, 1 προς 513 στο Ηράκλειο Κρήτης, 1 προς 533 στην Κέρκυρα, 1 προς 753 στην Ρόδο. Συνολικά, δε, υπάρχουν 43.000 δικηγόροι σε όλη την χώρα, εκ των οποίων οι 22.000 βρίσκονται στην Αθήνα. Σε σχέση, δε, με άλλες χώρες της Ε.Ε. η αναλογία ανά 100.000 κατοίκους είναι η εξής: 342 στην Ελλάδα, 290 στην Ιταλία, 244 στην Πορτογαλία και 168 στην Γερμανία.

Από τα ανωτέρω στοιχεία είναι προφανές ότι η συζήτηση περί «ανοίγματος» είναι αποπροσανατολιστική. Δυστυχώς, όμως, και οι Σύλλογοι μας έπεσαν στην παγίδα αυτή, αντιδρώντας στα ανωτέρω μέτρα, αντί να κατευθύνουν την συζήτηση και τον διεκδικητικό αγώνα στα πραγματικά προβλήματα, τα οποία συμπεραίνονται ευχέρως από τους αριθμούς που παρατέθηκαν πιο πάνω. Αν προστεθούν, δε, σε αυτά και τα εξής: 50% των δικηγόρων της Αθήνας δεν έκανε ούτε μία παράσταση το 2009 και ότι κάθε χρόνο 1.200 συνάφελφοι εισέρχονται στο επάγγελμα ενώ αποχωρούν 400, είναι καταφανές πόσο αποπροσανατολιστική είναι η συζήτηση που γίνεται.

Ταυτόχρονα, όμως, η σημερινή συγκυρία είναι μια χρυσή ευκαιρία για τον κλάδο μας να «εξαναγκάσει» όλους τους θεσμικούς φορείς να ασχοληθούν και να αντιμετωπίσουν, με ρεαλισμό, επαγγελματισμό και απαλλαγμένοι από τον φόβο του καταραμένου πολιτικού κόστους, ο οποίος δυστυχώς διατρέχει και τις ηγεσίες των Συλλόγων μας, τα πραγματικά προβλήματα: την εισροή κάθε χρόνο εκατοντάδων φοιτητών στις Νομικές Σχολές της χώρας, και, κατ' αποτέλεσμα, εκατο-

ντάδων νέων δικηγόρων στους Συλλόγους (ας προσθέσουμε σε αυτούς μάλιστα και τους εκτός συνόρων ερχόμενους), την έλλειψη οποιασδήποτε καθαυτής αξίας της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος, λόγω του τρόπου διεξαγωγής των εξετάσεων και της επικρατούσας νοοτροπίας, την γεωγραφική και αριθμητική διάρθρωση των Συλλόγων μας, την απαξίωση του λειτουργήματος μας από εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες, την παντελή έλλειψη πρόνοιας για τους νέους δικηγόρους, τον αναχρονιστικό τρόπο λειτουργίας των δικαστηρίων και των γραμματειών τους, με πολλαπλές επιπτώσεις και σε εμάς, και πολλά παρεμφερή ζητήματα.

Είναι, λοιπόν, μια χρυσή ευκαιρία να ανοίξει ένας ειλικρινής διάλογος, με θάρρος, από όλους τους φορείς, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι παθογένειες του χώρου μας. Άλλωστε, οι λύσεις στα περισσότερα από τα προβλήματα αυτά μόνον χρήματα δεν απαιτούν, αν θέλουμε να συνυπολογίσουμε και την οικονομική κατάσταση της χώρας. Πολύ φοβούμαι ωστόσο ότι η ευκαιρία αυτή θα χαθεί και «περί άλλων θα τυρβάζουμε», και με δική μας ευθύνη.

Να αγωνιστούμε με πάθος, να απέχουμε επ'αόριστον, αλλά να το κάνουμε για τους σωστούς λόγους.

Δημήτρης Χρ. Αναστασόπουλος
Δικηγόρος, Διαχειριστής της ιστοσελίδας www.ethemis.gr

Σκέψεις με αφορμή την υπ' αριθμόν 3849/2009 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με την μεταστροφή του χαρακτήρα της ανακοπής ως παράλληλης προσφυγής

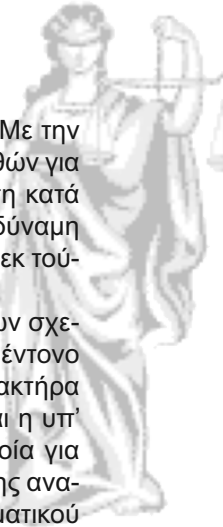


Όπως είναι γνωστό, για την άσκηση των ενδίκων βοηθημάτων ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, πέρα από τις γενικές προϋποθέσεις (π.χ ικανότητα διαδίκου, ικανότητα για δικαστική παράσταση), θα πρέπει να συντρέχουν και οι ειδικές προϋποθέσεις παραδεκτού, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται η έλλειψη παράλληλης προσφυγής. Σε περίπτωση μη συνδρομής οιασδήποτε εκ των ως άνω προϋποθέσεων, το ασκηθέν και κρινόμενο ένδικο βοήθημα θα απορριφθεί από το αρμόδιο δικαστήριο ως απαράδεκτο, στερώντας από τον διοικούμενο την επί της ουσίας της υποθέσεώς του παροχή δικαστικής προστασίας. Για το λόγο αυτό, ζητήματα που άπτονται επί του παραδεκτού των ενδίκων βοηθημάτων έχουν απασχολήσει πολλάκις τη νομολογία των δικαστηρίων μας και έχουν αποτελέσει έρεισμα για προβληματισμό στον νομικό κόσμο.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας, με την υπ' αριθμόν 3849/2009 απόφαση της Ολομελείας του, καταλήγει επί του ζητήματος εάν η άσκηση ανακοπής κατά του νόμιμου τίτλου, μετά τη θέση σε ισχύ του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Κ.Δ.Δ) (Ν.2717/1999 ΦΕΚ Α-97), συνιστά παράλληλη προσφυγή που κωλύει την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως κατά της αυτής διοικητικής πράξεως, όταν, πέραν του προσδιορισμού του εισπρακτέου ποσού, δεν καταλείπονται από αυτήν άλλες, διοικητικής φύσεως, συνέπειες.

Αναλυτικότερα

Υπό το προϊσχύσαν του Κ.Δ.Δ καθεστώ, είχε παγίως κριθεί (ΟλΣτΕ 105/1991, ΟλΣτΕ 486/1991, ΣτΕ 3672/1992, ΣτΕ 1295/1993, ΣτΕ 809/1995, ΣτΕ 3805/1996, ΣτΕ 3088/1998, ΣτΕ 4461/1998, ΣτΕ 3933/1999, ΣτΕ 1897/2003), ότι, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2 § 1 και 73 του Κώδικα Εισπραξέως Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε), που κυρώθηκε με το ν.δ 356/1974 και του άρθρου 1 § 2 περ.ια του ν.1406/1983, τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια ήταν αρμόδια για την εκδίκαση της ανακοπής κατά του νόμιμου τίτλου, όταν η υποκείμενη σχέση είναι σχέση δημοσίου δικαίου. Κατά την εκδίκαση δε της ανακοπής, τα διοικητικά δικαστήρια είχαν την εξουσία να εξετάσουν, μετά από ουσιαστική έρευνα του πραγματικού της υποθέσεως, και να αναγνωρίσουν την ύπαρξη και την έκταση της αξιώσεως του Δημοσίου που απέρρεε από το νόμιμο



τίτλο ή την ανυπαρξία της αξιώσεως αυτής, όχι, όμως, και να ακυρώσουν τον τίτλο αυτό. Με την αναγνώριση αυτή, ο νόμιμος τίτλος καθίστατο ανενεργός και επήρχετο ματαιώση των επαχθών για τον οφειλέτη συνεπειών της διοικητικής εκτέλεσης. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, η άσκηση κατά του νόμιμου τίτλου της προβλεπόμενης στο άρθρο 73 του Κ.Ε.Δ.Ε ανακοπής, παρείχε ισοδύναμη δικαστική προστασία με το ένδικο βοήθημα της αιτήσεως ακυρώσεως ή προσφυγής και ως εκ τούτου, συνιστούσε παράλληλη προσφυγή.

Η αλλαγή του νομοθετικού καθεστώτος, με την εισαγωγή στον Κ.Δ.Δ ειδικών διατάξεων σχετικών με την ανακοπή κατά πράξεων διοικητικής εκτέλεσης (άρθρα 216-225), προκάλεσε έντονο προβληματισμό ως προς το εάν η αλλαγή αυτή συνεπήγετο και τη μεταστροφή του χαρακτήρα της ανακοπής κατά του νόμιμου τίτλου ως παράλληλης προσφυγής. Χαρακτηριστική είναι η υπ' αριθμόν 3529/2001 απόφαση, επταμελούς συνθέσεως του Δ' Τμήματος του ΣτΕ, η οποία για πρώτη φορά αντιμετώπισε, υπό την ισχύ του Κ.Δ.Δ, το ανακύψαν ζήτημα του χαρακτήρα της ανακοπής κατά του νόμιμου τίτλου, δηλαδή κατά της καταλογιστικής πράξης είσπραξης χρηματικού ποσού κατά τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε, ως παράλληλης προσφυγής.

Κατά την άποψη της πλειοψηφίας, η οποία επικράτησε μέχρι και το 2007, η μεταγενέστερη διάταξη του άρθρου 217 Κ. Δ.Δ, όπως ευθέως συνάγεται από τον τίτλο και το γράμμα της, αλλά και από την οικεία εισηγητική έκθεση, σκοπεί στην εξαντλητική ρύθμιση του σχετικού ζητήματος και δεν προβλέπει πλέον τη δυνατότητα ασκήσεως, ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, ανακοπής κατά των μονομερών εκτελεστών πράξεων της Διοικήσεως που συνιστούν νόμιμο τίτλο υπό την έννοια του άρθρου 2 § 1 και 2 περίπτωση α' του ΚΕΔΕ. Κατά συνέπεια, από της θέσεως σε ισχύ του ΚΔ.Δ και εφεξής (και υπό την προϋπόθεση ότι κατά των πράξεων αυτών δεν προβλέπεται στο νόμο η άσκηση άλλου ενδίκου βοηθήματος, εκ της ασκήσεως του οποίου θα εγεννάτο διοικητική διαφορά ουσίας), οι εν λόγω πράξεις **δεν** υπόκεινται πλέον σε ένδικο βοήθημα, ικανό να παράσχει ισοδύναμη προς την αίτηση ακυρώσεως δικαστική προστασία και, ως εκ τούτου, παραδεκτώς, από της απόψεως αυτής, προσβάλλονται με αίτηση ακυρώσεως. Εν όψει των ανωτέρω, η προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία διατάσσεται η επιστροφή στο Δημόσιο χρηματικού ποσού, εισπρακτομένου κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων, δεν υπόκειται, πλέον, στο ένδικο βοήθημα της ανακοπής.

Η μειοψηφία που διευτυπώθη στην ανωτέρω απόφαση από τον Πρόεδρο Μ. Βροντάκη, βάσει της οποίας η ανακοπή συνιστά παράλληλη προσφυγή, υιοθετήθηκε τελικώς, αν και με άλλη αιτιολογία, από την επταμελή σύνθεση του Β' Τμήματος του ΣτΕ το 2007 (1859, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869/2007). Κατά τούτο, η ανακοπή κατά του νόμιμου τίτλου, η οποία αποτελεί παράλληλη προσφυγή, που κωλύει την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως κατά της αυτής πράξεως, όταν δεν καταλείπονται άλλες, διοικητικής φύσεως, συνέπειες, εξακολουθεί να προβλέπεται ως ένδικο βοήθημα και μετά την εισαγωγή του Κ.Δ.Δ δοθέντος ότι δεν εσκοπήθη τέτοιας φύσεως και εκτάσεως νομοθετική μεταβολή, η οποία θα είχε ως συνέπεια την εκδίκαση εφεξής υποθέσεων αρμοδιότητας του διοικητικού πρωτοδικείου από το ΣτΕ. Άλλωστε τέτοια βούληση δεν προκύπτει ούτε από την αιτιολογική έκθεση.

Κατά συνέπεια, δεδομένης της σπουδαιότητας του τεθέντος ζητήματος και της προηγούμενης αντίθετης νομολογίας το Τμήμα έκρινε αναγκαία την παραπομπή του στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου. Εντούτοις, μεταστροφή της πάγιας νομολογίας των διοικητικών δικαστηρίων δεν επιτεύχθη. Επί της υπ' αριθμόν 1866/2007 αποφάσεως, επταμελούς συνθέσεως, του Β' Τμήματος του ΣτΕ, εξεδόθη η 3849/2009 απόφαση της Ολομελείας, η οποία ενέμεινε στην αρχικώς διατυπωθείσα άποψη περί του χαρακτήρα της ανακοπής και εν συνεχεία, επακολούθησε σειρά ομοίων αποφάσεων (ΟλΣτΕ 828/2010, ΟλΣτΕ 829/2010). Επικράτησε, λοιπόν, η άποψη ότι από της θέσεως σε ισχύ του Κ.Δ.Δ και εφεξής (και υπό την προϋπόθεση ότι κατά του νόμιμου τίτλου δεν προβλέπεται στο νόμο η άσκηση άλλου ενδίκου βοηθήματος, εκ της ασκήσεως του οποίου θα εγεννάτο διοικητική διαφορά ουσίας), ο νόμιμος τίτλος δεν υπόκειται πλέον σε ένδικο βοήθημα, ικανό να παράσχει ισοδύναμη προς την αίτηση ακυρώσεως δικαστική προστασία. Με άλλα λόγια, τα διοικητικά δικαστήρια στηρίζονται στην αδιάσπικτη διατύπωση του ΚΔΔ, που δεν προβλέπει την προσβολή του νόμιμου τίτλου με ανακοπή και, ως εκ τούτου, αποφαίνονται ότι παραδεκτώς προσβάλλεται η πράξη αυτή με αίτηση ακυρώσεως.

Ευαγγελία-Δόξα Κουσιουρή
Δικηγόρος



Η αναγκαιότητα μιας συνεργασίας ΕΕ και Συμβουλίου της Ευρώπης σε θέματα μεταναστευτικής πολιτικής

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, το Συμβούλιο της Ευρώπης εξέφρασε ένα έντονο ενδιαφέρον όσον αφορά την τύχη των “παράνομων” μεταναστών. Το ενδιαφέρον αυτό συμβαδίζει με τις κοινωνικές αρχές και τις αρχές δικαίου πάνω στις οποίες βασίζονται οι δραστηριότητες του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, κάνουμε χρήση της έκφρασης “παράτυπη μετανάστευση”, καθώς ο όρος “παράνομος” έχει επικριθεί εξαιτίας της “εγκληματικής”¹ του υποδήλωσης. Σπάνια οι μετανάστες που εισχωρούν λαθραία ή παραμένουν παράνομα σε μια χώρα μπορούν να θεωρηθούν ως “εγκληματίες” με την κυριολεκτική έννοια του όρου. Η συγκεκριμένη άποψη έγινε αποδεκτή από τον Ειδικό Επίτροπο των Ηνωμένων Εθνών επί των δικαιωμάτων των μη υπηκόων, ο οποίος δήλωσε πως η δυνατότητα των κρατών να απαιτήσουν την έξοδο των προσώπων που βρίσκονται στην εδαφική τους κυριαρχία χωρίς εξουσιοδότηση δεν μπορεί να είναι απεριόριστη². Την ίδια προσέγγιση, άλλωστε, ακολουθούν το Συμβούλιο της Ευρώπης και διεθνείς οργανισμοί, όπως ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας, ο Διεθνής Οργανισμός Μεταναστεύσεων κ.α.

Ο αγώνας ενάντια στις παράτυπες μεταναστεύσεις είναι χωρίς αμφιβολία μια δύσκολη υπόθεση για τις ευρωπαϊκές χώρες, καθώς αφορά ένα ιδιαίτερα ευαίσθητο θέμα που τείνει να πολώσει τη γνώμη του κοινού. Από τη μια πλευρά βρίσκονται αυτοί που ανησυχούν για τον έλεγχο των συνόρων και της εθνικής ασφάλειας, και από την άλλη πλευρά είναι όσοι θεωρούν πρωταρχικό μέλημα την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των εν λόγω μεταναστών. Επιπλέον, η άφιξη σε μια χώρα ενός μεγάλου αριθμού παράνομων μεταναστών και αιτούντων άσυλο αποτελεί μια σοβαρή πρόκληση όσον αφορά την ικανότητα του κράτους να διαχειρίζεται τέτοιου είδους καταστάσεις. Ο λανθασμένος τρόπος διαχείρισης μπορεί να αποδυναμώσει το ίδιο το κράτος μειώνοντας τη δυνατότητά του να αναπτύξει διαύλους νόμιμης μετανάστευσης³.

Ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα αποτελεί και η ασφάλεια των ίδιων των μεταναστών. Εκτιμάται ότι 2000 μετανάστες χάνουν τη ζωή τους κάθε χρόνο στην προσπάθειά τους να διασχίσουν τη Μεσόγειο από την Αφρική ως την Ευρώπη. Εξάλλου, εξαιτίας του καθεστώτος αυτού στο οποίο βρίσκονται, οι παράνομοι μετανάστες ζουν σε μια συνεχή κατάσταση ανασφάλειας και ως εκ τούτου εκτίθενται σε κάθε είδους κίνδυνο, ιδίως στις απειλές της εκμετάλλευσης και της απέλασης. Στις περισσότερες δυτικές χώρες, οι “χωρίς χαρτιά” μετανάστες αποκλείονται από το σύνολο των κοινωνικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής περιθάλψης.

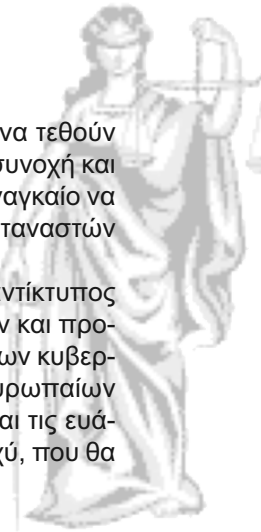
Αναζητώντας τρόπους αντίδρασης στις προκλήσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω, η ΕΕ πασχίζει εδώ και χρόνια στη δημιουργία ενός βιώσιμου πλαισίου για την ευρωπαϊκή πολιτική μετανάστευσης και ασύλου. Μάλιστα, το **Πρόγραμμα της Στοκχόλμης 2010-2014** δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση του διαλόγου και των δεσμών συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών, με την ενσωμάτωση των θεμάτων μετανάστευσης στην εξωτερική πολιτική της Ένωσης. Επιπλέον, σύμφωνα με το **Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο** που εγκρίθηκε τον προηγούμενο χρόνο, τα κράτη μέλη ανέλαβαν την υποχρέωση να οργανώσουν τη νόμιμη μετανάστευση λαμβάνοντας υπόψη τις προτεραιότητες, τις ανάγκες και τις ικανότητες των κρατών υποδοχής καθώς επίσης και να ενισχύσουν τον έλεγχο της παράνομης μετανάστευσης μέσω της παραπομπής ή της εκ νέου αποστολής προς τη χώρα προέλευσης ή διέλευσης.

Οστόσο, υπό το πρίσμα του Συμβουλίου της Ευρώπης, οι πολιτικές της ΕΕ παρουσιάζουν ορισμένες ελλείψεις στην όψη των οποίων ο Οργανισμός, με τα 47 κράτη μέλη του, δεν πρέπει να έχει τα μάτια κλειστά.. Η ανάγκη ενσωμάτωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις πολιτικές μετανάστευσης και ασύλου σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο είναι αδήριτη. Επιπλέον, η ενσωμάτωση αυτή καθίσταται αποτελεσματική μόνο με την εναρμόνιση των πολιτικών αυτών σε επίπεδο ΕΕ και Συμβουλίου.

Στα πλαίσια αυτά, σκόπιμη κρίνεται η ουσιαστική συνεργασία μεταξύ Συμβουλίου και ΕΕ με στόχο τη δημιουργία ενός νομικού συστήματος κοινού για όλη την Ευρώπη. Αυτή η προσέγγιση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα ζητήματα που ανακύπτουν στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων των σταδίων εξόδου από τη χώρα προέλευσης, συνοριακών ελέγχων, διατάξεων ελέγχου της παράνομης μετανάστευσης, κατακράτησης και επιστροφής.

Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση, κατά τη συνεδρίασή της τον Απρίλιο του 2010, πρότεινε στην





Επιτροπή Υπουργών τη διαμόρφωση μιας μεσοπρόθεσμης στρατηγικής προκειμένου να τεθούν οι προτεραιότητες του Οργανισμού στους τομείς αυτούς. Ο στόχος είναι να βελτιωθεί η συνοχή και η λειτουργία της εσωτερικής και εξωτερικής επικοινωνίας. Για το σκοπό αυτό, κρίθηκε αναγκαίο να δημιουργηθεί μια πολιτική του Συμβουλίου για την προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών άσυλο και την προώθηση της ολοκληρωτικής τους ένταξης στις χώρες υποδοχής .

Το Συμβούλιο της Ευρώπης θα πρέπει να αναζητήσει τρόπους για να αυξηθεί ο αντίκτυπος και η προβολή του έργου του στον τομέα αυτό. Διακατέχοντας πλούτο νομικών κανόνων και προτύπων έχει το πλεονέκτημα ότι είναι σε θέση να κατευθύνει, συνθέτοντας τες, τις θέσεις των κυβερνήσεων, των εθνικών κοινοβουλίων, των τοπικών αρχών και της κοινωνίας των ευρωπαϊών πολιτών σε ένα κοινό όραμα λύσεων που σχετίζονται με τη μετανάστευση, το άσυλο και τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Το γεγονός αυτό του δίνει μια σημαντική διαπραγματευτική ισχύ, που θα πρέπει να αξιοποιήσει πολύ περισσότερο στις σχέσεις του με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

**Ζωή-Ελένη Πραγκαστί
Δικηγόρος**

¹ Βλ. σχετικό θεματικό κείμενο της Επιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα: "Η ποινικοποίηση των μεταναστεύσεων στην Ευρώπη : Ποιες οι επιπτώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα;" Διαθέσιμο στο web site της Επιτροπής: www.commissioner.coe.int

² ΟΗΕ, επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων, 55η συνεδρίαση, σημείο 5 της προβλεπόμενης ημερήσιας διάταξης, "Τα δικαιώματα των μη υπηκόων".

³ Βλ. σχετικά : Αναφορά της Επιτροπής των μεταναστεύσεων, των προσφύγων και των πολιτών, Επίτροπος : Κα Doris FIALA, Ελβετία, Συμμαχία των δημοκρατών και των φιλελευθέρων για την Ευρώπη, Κοινοβουλευτική Συνέλευση, Μετανάστες και Πρόσφυγες : μια συνεχής πρόκληση για το Συμβούλιο της Ευρώπης, κειμ.12201, 12 Απριλίου 2010.

Ανωνυμία και Blogs: οι διαδικασίες υπάρχουν, αλλά παραμένουν αναποτελεσματικές

Η πρόσφατη δολοφονία του δημοσιογράφου Σωκράτη Γκιόλια έφερε στο προσκήνιο – μεταξύ άλλων – το ζήτημα της ανωνυμίας των blogs, καθώς ο δημοσιογράφος ήταν γνωστό αλλά όχι αποδεδειγμένο ότι διαχειρίζονταν το blog troktiko.

Το blogging αποτελεί υπέρτατη μορφή έκφρασης άποψης και συνεπώς δημοκρατίας της εποχής μας. Η δημοκρατικότητά του συνίσταται στην αθρόα, εύκολη και πρωτογενή τοποθέτηση απόψεων και ειδήσεων στη απόλυτη δημόσια κριτική, το Διαδίκτυο. Η δημοκρατικότητα του blogging υποστηρίζεται από την ίδια την υποδομή του Διαδικτύου, αλλά και την φυσική υστέρηση ενός παγκόσμιου δικαϊκού συστήματος, καθώς το Διαδίκτυο είναι δομημένο με τρόπο ώστε να μην γνωρίζει δικαιοδοσίες, όπως αξιώνει η εφαρμογή των νόμων, οι οποίοι πολλές φορές είναι σε θέση να περιορίσουν άμεσα ή έμμεσα την ελεύθερη έκφραση.

Τόσο τα sites όσο και τα blogs υπάγονται σε συγκεκριμένους νόμους, όχι όμως μόνο της χώρας στην οποία «δραστηριοποιούνται», αλλά και της χώρας στην οποία διατηρούν τους servers τους ή της χώρας στην οποία βρίσκεται η έδρα της εταιρίας που διαχειρίζεται το site ή της χώρας στην οποία απευθύνονται ή της χώρας από την οποία κάποιος έχει πρόσβαση, κοκ.

Η ιδιαιτερότητα αυτή συνεπάγεται ιδανικά την δυνατότητα για κάποιον, ο οποίος θεωρείται ότι θίγεται από ένα site ή ένα blog, να καταφύγει σε διάφορες έννομες τάξεις προκειμένου να προσταπιστεί τα δικαιώματά του, με κριτήρια την ευκολία στην απονομή δικαιοσύνης, την πρόσβαση στο φυσικό δικαστή, την έκδοση απόφασης σε σύντομο χρονικό διάστημα, το κόστος και κυρίως την εφαρμογή της απόφασης και την ικανοποίηση του θιγέντα.

Για παράδειγμα, εάν κάποιος ελέγχει ένα blog από την κατοικία του στην Αίγυπτο, το οποίο φιλοξενείται σε έναν server στις ΗΠΑ και σε αυτό το blog γράφονται συκοφαντίες για κάποιον Έλ-

ληνα, ο οποίος κατοικεί στην Ιαπωνία, ο θιγείς Έλληνας θα μπορούσε αρχικά να ασκήσει τα νόμιμα δικαιώματά του σε κάθε μία από τις προαναφερθείσες δικαιοδοσίες. Εντούτοις, αυτό το οποίο ενδιαφέρει τον θιγέντα δεν είναι μόνο η θεμελίωση δικαιοδοσίας, αλλά κυρίως η τιμωρία του φυσικού αυτουργού και η προσωπική ικανοποίησή του. Στο ανωτέρω παράδειγμα, ο θιγείς Έλληνας δεδομένου ότι επιθυμεί κυρίως την τιμωρία του φυσικού αυτουργού και την προσωπική ικανοποίησή του, μάλλον συντομότερο θα ήταν να εκκινήσει τις νόμιμες διαδικασίες στην Αίγυπτο. Ωστόσο, αυτή η έννομη τάξη μπορεί να θεωρεί το blogging προστατευόμενη μορφή δημοκρατίας και άρα η κατηγορία της συκοφαντίας να μην μπορεί να ευσταθήσει. Εναλλακτικά, ο θιγείς Έλληνας θα είχε τη δυνατότητα να τιμωρήσει εμμέσως τον Αιγύπτιο blogger αναφέροντας το περιστατικό στην εταιρία που διατηρεί τον server του blog στις ΗΠΑ, η οποία θα μπορούσε ίσως να εμποδίσει την λειτουργία του blog μέχρι να διευκρινιστεί ειδικότερα η υπόθεση.

Με αυτά τα δεδομένα, καθίσταται σαφές ότι το Διαδίκτυο δεν δύναται να αποτελέσει τις περισσότερες φορές ζήτημα μόνο μίας χώρας. Επίσης, από τα προαναφερθέντα αναδεικνύεται ότι η εξεύρεση της "εύκολης" δικαιοδοσίας δεν συνεπάγεται δίχως άλλο την ουσιαστική ικανοποίηση του τυχόν θιγέντα. Ειδικότερα, κάθε μία δικαιοδοσία συνεπάγεται και μία ξεχωριστή έννομη τάξη, η οποία διαθέτει ειδικότερους νόμους και άρα περιορισμούς στην επιδίωξη της ικανοποίησης του τυχόν θιγέντα. Επίσης, είναι σαφές ότι από την στιγμή που δεν υπάρχει ένα παγκόσμιο δικαϊκό σύστημα οι νόμοι στις διάφορες έννομες τάξεις δεν θα είναι ίδιοι και κυρίως θα υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες οι νόμοι μίας χώρας θα ρυθμίζουν ένα ζήτημα για το οποίο δεν θα υπάρχει πρόβλεψη σε κάποια άλλη. Ακόμη, η υπεράνω δικαιοδοσιών μορφή του Διαδικτύου δίνει τη δυνατότητα σε οποιοδήποτε το επιθυμεί να προστρέξει σε διάφορες έννομες τάξεις προκειμένου να διεκδικήσει τα δικαιώματά του και κυρίως την ευκαιρία να απευθυνθεί όχι μόνο σε έναν φυσικό δικαστή.

Το τελευταίο διάστημα στη χώρα μας έχει επανέλθει το θέμα της ανωνυμίας ή μη των χειριστών blogs. Σχεδόν σε κάθε χώρα του κόσμου υπάρχουν εύκολες ή μη διαδικασίες για την άρση του απορρήτου των χειριστών blogs. Ωστόσο, το Διαδίκτυο δεν εντάσσεται αποκλειστικά σε κανένα εθνικό δίκαιο, με αποτέλεσμα οι διαδικασίες αυτές να καθίστανται πολλές φορές χρονοβόρες και δαπανηρές με αποτέλεσμα την υπόθαλψη εκείνου που παρανομεί. Συνεπαγωγικά, οι θιγόμενοι αποφεύγουν τη προσφυγή τους στη δικαιοσύνη, ενώ από την άλλη πλευρά λίγες είναι οι φορές που τα δικαστήρια δικαιώνουν τους προσφεύγοντες. Για παράδειγμα, σημαντικές ήταν οι αντιδράσεις και οι συζητήσεις οι οποίες ανέκυψαν από την δικαστική απόφαση (8/2009) της Liskyla Cohen του ανωτάτου Δικαστηρίου της Νεάς Υόρκης, βάσει της οποίας η Google διατάχθηκε να αποκαλύψει την ταυτότητα blogger, ο οποίος είχε αναρτήσει σε blog του Blogger δυσφημιστικά σχόλια για το μοντέλο. Δυστυχώς, οι δικαστές ανά το κόσμο με αρκετή φειδώ εκδίδουν τέτοιες αποφάσεις και συνεπώς είναι εν μέρει δικαιολογημένη η αποφυγή της δικαστηριακής οδού για τους θιγόμενους.

Τα blogs ανά το κόσμο δεν είναι αυθύπαρκτα, αλλά φιλοξενούνται σε συγκεκριμένες πλατφόρμες, όπως η Blogger και η Wordpress. Η αλήθεια είναι ότι αυτές οι πλατφόρμες απλά φιλοξενούν το υλικό που επιθυμεί ο διαχειριστής του blog, αλλά δυστυχώς για εκείνες είναι επώνυμες, με αποτέλεσμα να υπόκεινται στις δικαστικές ενέργειες του θιγέντα. Ο θιγόμενος θα πρέπει να έχει τα μέσα να αναζητεί σχετικά εύκολα τις ευθύνες στον φυσικό αυτουργό και όχι στην πλατφόρμα. Δεν είναι σαφές - δυστυχώς - γιατί στο φυσικό κόσμο είναι εύκολο να εντοπιστεί ο φυσικός αυτουργός ενός λιβελογραφήματος χωρίς να καταδικαστεί ο έμπορος του χαρτιού, ενώ στο κόσμο του Διαδικτύου συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Η κύρια δε νομική βάση για την ανωτέρω αντιφατική πραγματικότητα συνίσταται στη προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Κοντολογίς, από τη μια πλευρά θα είναι χρήσιμο τόσο οι παραγωγοί δικαίου όσο και οι εφαρμοστές του να καταλήξουν σε μία συγκεκριμένη θέση αναφορικά με την ανωνυμία των blogs, από την άλλη πλευρά, όμως, θα πρέπει να μην ξεχνάμε ότι δεν υπάρχει μία έννομη τάξη στο Διαδίκτυο. Άλλωστε όπως αποδεικνύεται οι διαδικασίες υπάρχουν, αλλά στη ουσία καθίστανται εν τέλει αναποτελεσματικές.

Επαμεινώνδας Λ. Στυλόπουλος
Δικηγόρος, LL.M.
ep.styl@slo.gr
<http://epstylo.wordpress.com>
<http://twitter.com/epstylo>



Κυβερνοέγκλημα: εκσυγχρονισμός της ελληνικής νομοθεσίας σε συνάρτηση με τη Σύμβαση της Βουδαπέστης

Τα επιχειρήματα υπέρ της σημασίας του διαδικτύου σήμερα είναι το δίχως άλλο αυτονόητα. Εξίσου, όμως, αυτονόητη είναι και η απαιτητέα ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, δεδομένου ότι σήμερα στο διαδίκτυο αναπτύσσονται πλέον ψηφιακά οι τομείς της οικονομίας, των επικοινωνιών, των μεταφορών, της εκπαίδευσης, ακόμη και της διακυβέρνησης!

Στην Ελλάδα, το νομικό πλαίσιο για το διαδίκτυο [ν. 2867/2000 περί «Οργάνωσης και Λειτουργίας των Τηλεπικοινωνιών», ν. 1805/1988 ο οποίος βασισμένος σε γερμανικά πρότυπα, **θέσπισε ή συμπλήρωσε τις σχετικές διατάξεις του Ποινικού Κώδικα (άρθρα 13γ, 370B, 370Γ, 386A) και αφορά τα εγκλήματα που διαπράττονται με ηλεκτρονικούς υπολογιστές (Computer crimes)] είναι ήδη ξεπερασμένο από την εξέλιξη της τεχνολογίας και την ευρηματικότητα των εγκληματικών του διαδικτύου – η, δε, επικαιροποίησή του προβάλλει πλέον επιτακτική.**



Όπως είναι γνωστό, στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης - πέρα από Συστάσεις π.χ. τη Σύσταση No R (89) 9 για το έγκλημα με ηλεκτρονικό υπολογιστή και τη Σύσταση No R (95) 13 για τα ποινικά δικονομικά προβλήματα που συνδέονται με την τεχνολογία των πληροφοριών υπολογιστή - έχει καταρτισθεί **Διεθνής Σύμβαση (N. 185, Budapest Convention on Cybercrime, 23.11.2001)** για την αντιμετώπιση του διαδικτυακού εγκλήματος. **Σκοπός** της Σύμβασης είναι η **αποτελεσματική προστασία της κοινωνίας από το έγκλημα στον κυβερνοχώρο με την θέσπιση ενιαίου και εναρμονισμένου μεταξύ των χωρών νομοθετικού πλαισίου το οποίο να ανταποκρίνεται στις εν προκειμένω ιδιαιτερότητες και αυξημένες απαιτήσεις**. Τη Σύμβαση αυτή υπογράφει και η **Ελλάδα**, η οποία όμως **δεν έχει προσαρμόσει ακόμη τη νομοθεσία της σύμφωνα με τις επιταγές των διατάξεων της Σύμβασης**.

Η συσχέτιση της Σύμβασης της Βουδαπέστης με την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία έχει ως αποτέλεσμα τη διαπίστωση ότι οι προβλέψεις του έλληνα νομοθέτη μόνον αποσπασματικά και εκ παραδομής συμπίπτουν με μερικές από τις προβλέψεις της Σύμβασης. Τουναντίον, ο έλληνας νομοθέτης καλείται να ενσωματώσει πλέον τις προβλέψεις της εν λόγω σύμβασης καθώς υπάρχουν συμπεριφορές για τις οποίες η ελληνική νομοθεσία κρίνεται ανεπαρκής.

Συγκεκριμένα, *de lege ferenda* -με αναφορά στη Σύμβαση της Βουδαπέστης και την ελληνική νομοθεσία-, ενδεικτικά αναφέρω:

- Το ά. 3 της Σύμβασης αναφέρεται στην παράνομη υποκλοπή δεδομένων. Η περίπτωση αυτή καλύπτεται σήμερα μόνο από τον νόμο 2472/1997 για τα προσωπικά δεδομένα – περαιτέρω και για άλλου είδους δεδομένα φαίνεται ότι το **ά. 370^A ΠΚ** **χρήζει συμπλήρωσης**.

- Επιπρόσθετα, η **αλλοίωση ή διαγραφή δεδομένων δεν τιμωρείται σήμερα από το ελληνικό δίκαιο** καθώς τα ηλεκτρονικά δεδομένα δεν αποτελούν πράγμα κατά την έννοια του ά. 381 ΠΚ το οποίο τιμωρεί την φθορά ξένης ιδιοκτησίας. Η ελληνική νομοθεσία οφείλει να προσαρμοστεί προς αυτήν την κατεύθυνση - σύμφωνα και με το ά. 4 της Σύμβασης της Βουδαπέστης προκειμένου να προστατεύονται αυτοτελώς τα ηλεκτρονικά δεδομένα. Συνεπώς, μπορεί να προταθεί η θέσπιση μιας αυτοτελούς διατάξεως προκειμένου να αποφευχθεί η μερική προστασία των ηλεκτρονικών δεδομένων π.χ. από την διάταξη του ά. 222 ΠΚ για την υπεξαγωγή εγγράφου (έτσι όπως το «έγγραφο» ορίζεται στο ά. 13 περ. γ' ΠΚ).

- Επίσης, η **παράνομη παρεμβολή σε σύστημα** – το «μπλοκάρισμα» του συστήματος δηλαδή με πρακτικές όπως η αποστολή τεράστιου όγκου ηλεκτρονικών μηνυμάτων (“mail bombing”) – με αποτέλεσμα την παρεμπόδιση λειτουργίας του συστήματος (“denial of service”) **δεν τιμωρείται σήμερα στην Ελλάδα**, αν και κατά τη Σύμβαση της Βουδαπέστης η συμπεριφορά είναι αξιόποινη κατ' ά. 6. Η απρόσκοπτη λειτουργία των συστημάτων και δικτύων υπολογιστών αποτελεί *conditio sine qua non* για την εύρυθμη λειτουργία της οικονομικής ζωής και των εμπορικών συναλλαγών, της διοίκησης και διακυβέρνησης και κάθε πράξης που σήμερα λαμβάνει χώρα μέσω ηλεκτρονικού δικτύου. Συνεπώς, η προστασία από το ελληνικό δίκαιο των συστημάτων από παράνομες παρεμβολές είναι απαραίτητη.

Είναι γεγονός ότι το δίκαιο μάλλον δεν θα μπορέσει ποτέ να προλάβει την τεχνολογική εξέλιξη. Ωστόσο, πιστεύω ότι **οι εκδηλώσεις παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς στο διαδίκτυο** –αν και όποτε ενταχθούν σε νόρμες σύμφωνα με τις οποίες θα μπορέσουν κιόλας να προσδιοριστούν- **μπορούν** κατ’ ουσίαν **να αυτοπεριορίζονται στο πλαίσιο μιας αυτορύθμισης** (soft law – «άγουρο» ή «ήπιο» δίκαιο) έως ότου η πένα του νομοθέτη να κινείται με μεγαλύτερη ευαισθησία σύμφωνα με τις τεχνολογικές εξελίξεις. Σε κάθε περίπτωση, η ανάσχεση των εγκληματικών πράξεων στο διαδίκτυο δεν πρέπει να φαντάζει ανέφικτη και επ’ ουδενί **δεν αποτελεί λύση η καταφυγή σε άμετρες ποινικοποιήσεις.**

Η σύγχρονη ελληνική έννομη τάξη **έχει ανάγκη για μια εκσυγχρονισμένη νομοθετική ρύθμιση** που θα καλύπτει όλο αυτό το ευρύ φάσμα των δυνατοτήτων και τρόπων ηλεκτρονικού εγκλήματος και θα ανταποκρίνεται στα σύγχρονα τεχνολογικά δεδομένα· μια νομοθετική ρύθμιση, όμως, η οποία δεν θα ποινικοποιεί το διαδίκτυο στο όνομα της «ασφάλειας» αλλά **θα εμφορείται από στοιχεία ελευθερίας και θα στοχεύει ιδίως στην πρόληψη** του ηλεκτρονικού και διαδικτυακού εγκλήματος, πάντοτε, βέβαια, με γνώμονα τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξία του ανθρώπου. Γιατί, και κατά τον Βενιαμίν Φραγκλίνο, **«Αυτοί που θα θυσιάζαν την ελευθερία για χάρη της ασφάλειας, δεν αξίζουν τίποτα από τα δύο» - “Those who would sacrifice liberty for security, deserve neither”**.

Φώτης Σπυρόπουλος
Δικηγόρος, Ποινολόγος (ΜΔΕ), Εγκληματολόγος (ΜΔΕ)
υπ. Δρ. Ποινικού Δικαίου-Εγκληματολογίας Νομικής Αθηνών

Άρθρα Συντακτικής Ομάδας

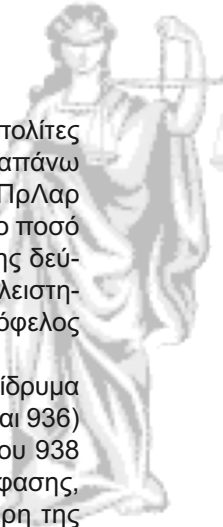
Η νομοθετική αναστολή πλειστηριασμών για απαιτήσεις κάτω των 200.000 ευρώ. Σχετικά ζητήματα και προβληματισμοί.



Η αποστράγγιση των εισοδημάτων με τη μείωση των μισθών και την αύξηση της φορολογίας έχει δυσχεράνει κάθε προσπάθεια από την πλευρά πολιτών και επιχειρήσεων να ανταποκριθούν στις δανειακές τους υποχρεώσεις προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Εν μέσω οικονομικής κρίσης, μια μικρή ανάσα για τους δανειολήπτες αποτελεί το μέτρο της νομοθετικής αναστολής των πλειστηριασμών, οι οποίοι επισπεύδονται από πιστωτικά ιδρύματα και εταιρείες παροχής πιστώσεων, καθώς και από εκδοχείς των απαιτήσεων αυτών, για την ικανοποίηση απαιτήσεων που δεν υπερβαίνουν το ποσό των 200.000. Σύμφωνα με το άρθρο 40 του ν. 3858/2010, με το οποίο δόθηκε χρονική παράταση στην προβλεπόμενη μέχρι την 30/6/2010 αναστολή πλειστηριασμών βάσει του ν. 3814/2010, οι πλειστηριασμοί για οφειλές έως και 200.000 ευρώ αναστέλλονται μέχρι

και την 31^η Δεκεμβρίου 2010.

Με τη νομοθέτηση της προσωρινής αναστολής πλειστηριασμών ανέκυψε το ζήτημα της εφαρμογής ή μη της σχετικής διάταξης στους πλειστηριασμούς, οι οποίοι επισπεύδονται για ποσό μικρότερο των 200.000 ευρώ, όταν η συνολική απαίτηση βάσει του εκτελεστού τίτλου είναι μεγαλύτερη του παραπάνω ποσού. Σύμφωνα με την υπ’ αριθμ. 1/2010 γνωμοδότηση του Αντιεπισταγγελέα του ΑΠ κ. Γ. Παντελή, η αναστολή ισχύει για πλειστηριασμούς που επισπεύδονται από τράπεζες ή εταιρείες παροχής πιστώσεως για ποσά κάτω των 200.000, ανεξαρτήτως του συνολικού ποσού της απαίτησης τους. Η άποψη αυτή ερείδεται στη γραμματική ερμηνεία της ρύθμισης



και αποκλείει κάθε άλλη ερμηνεία αντίθετη στο σκοπό του νομοθέτη να προστατεύσει τους πολίτες που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες για την εξόφληση των χρεών τους. Σύμφωνα με την παραπάνω άποψη τοποθετείται μερίδα της νομολογίας (ΜΠρΚω 440/2010 ΕΠολΔ 2010/227· ΜΠρΛαρ 3241/2009 αδημ.), ενώ υποστηρίζεται και η αντίθετη εκδοχή, κατά την οποία κρίσιμο είναι το ποσό της συνολικής απαίτησης (ΜΠρΚορ 2375/2009 αδημ.). Ένα σημαντικό επιχείρημα υπέρ της δεύτερης άποψης είναι το γεγονός ότι ο περιορισμός του ποσού για το οποίο επισπεύδεται ο πλειστηριασμός σε σχέση προς το συνολικό ποσό του εκτελεστού τίτλου λειτουργεί τελικά προς όφελος του ίδιου του καθού η εκτέλεση οφειλέτη.

Αναμφίβολα, η κακόπιστη και καταχρηστική επίσπευση πλειστηριασμού από πιστωτικό ίδρυμα για ποσό μικρότερο των 200.000 ευρώ αποτελεί βάσιμο λόγο ανακοπής του άρθρου 933 (και 936) ΚΠολΔ. Κρίθηκε, μάλιστα, ότι μετά την άσκηση της ανακοπής χορηγείται βάσει του άρθρου 938 ΚΠολΔ δικαστική αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης μέχρι την έκδοση δικαστικής απόφασης, ακόμα και όταν η συζήτηση της ανακοπής προσδιορίσθηκε σε ημερομηνία μεταγενέστερη της λήξης της χρονική περιόδου της εκ του νόμου αναστολής (ΜΠρΚω 440/2010 ΕΠολΔ 2010/227). Πρέπει, βέβαια, να σημειωθεί ότι η δυνατότητα αναστολής της εκτελεστικής διαδικασίας, κατά τη ρητή διατύπωση της σχετικής διάταξης, περιορίζεται αποκλειστικά στο στάδιο της επίσπευσης πλειστηριασμού. Ως εκ τούτου, οι διασφαλιστικές των απαιτήσεων των τραπεζών πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως η αναγκαστική κατάσχεση ακινήτων, διενεργούνται νομίμως για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η αναστολή.

Σε κάθε περίπτωση, η εν λόγω νομοθετική ρύθμιση θα πρέπει να ερμηνεύεται από τον εφαρμοστή του δικαίου στο στενό πλαίσιο του γράμματος του νόμου και με τρόπο τέτοιο ώστε να μην καταστρατηγείται ή να μην υπερακοντίζεται ο προστατευτικός σκοπός του. Άλλωστε, με την προσωρινή αναστολή των πλειστηριασμών περιορίζεται νομοθετικά το δικαίωμα εκτελέσεως, το οποίο αποτελεί εκδήλωση της αξιώσεως προς παροχή έννομης προστασίας (άρθρο 20 Συντάγματος). Ο περιορισμός αυτός επιβάλλεται από κοινωνικούς λόγους προστασίας, εν όψει της οικονομικής κρίσης, των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών και προβλέπεται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Έτσι, το μέτρο της αναστολής θεωρείται ενδεδειγμένο και ήπιο, με αποτέλεσμα να μην τίθεται ζήτημα εναρμόνισης του με το Σύνταγμα.

Οστόσο, σε μια περίοδο έντονης οικονομικής ανασφάλειας είναι εύλογο να γεννάται προβληματισμός σχετικά με την αποτελεσματικότητα του συγκεκριμένου μέτρου, καθώς και άλλων αντίστοιχων προσωρινών μέτρων (όπως π.χ. ο ν. 3816/2010 για τη «ρύθμιση επαγγελματικών οφειλών προς τα πιστωτικά ιδρύματα κλπ.»). Οι προσωρινές ρυθμίσεις οδηγούν σε πρόσκαιρη και μόνο ανακούφιση των οφειλετών και δεν συμβάλλουν ουσιαστικά στην οριστική επίλυση των προβλημάτων των υπερχρεωμένων νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Με τον τρόπο αυτό δίνεται απλώς μια παράταση λίγων μηνών στο ασφυκτικό κλίμα που έχει δημιουργηθεί λόγω του αλόγιστου δανεισμού και των συνεχών επιτοκιακών διακυμάνσεων.

Η ευκαιριακή παρέμβαση του νομοθέτη στο σύστημα αναγκαστικής εκτέλεσης δεν προσφέρει τις αναγκαίες λύσεις στα ζητήματα προστασίας των υπερχρεωμένων οφειλετών, κυρίως δε όταν ισχύουν οι σχετικές με την αναγκαστική εκτέλεση ευνοϊκές ρυθμίσεις υπέρ των ανωνύμων εταιρειών βάσει του ειδικού καθεστώτος του ν.δ. 17.7./13.8.1923. Επιπλέον, οι κρίσιμες παρεμβάσεις για την προστασία των καταναλωτών θα πρέπει να αναζητηθούν στο χώρο του ουσιαστικού δικαίου. Το μέγεθος της οικονομικής κρίσης απαιτεί καινοτόμες πρωτοβουλίες και θεσμικές παρεμβάσεις με επίκεντρο τον εξορθολογισμό του δανειοληπτικού συστήματος και την εξυγίανση του πλαισίου λειτουργίας των τραπεζών.

Αναστασία Βλαχοκυριάκου
Ασκούμενη Δικηγόρος



ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΣΕ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ.

Σκέψεις με αφορμή την ΑΠ 652/2010⁴

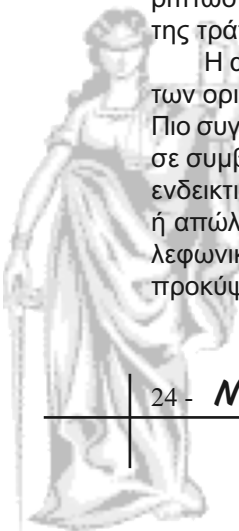


Επίκαιρο όσο ποτέ παραμένει στις μέρες μας, κυρίως λόγω των συνεπειών της - κατά τον επικρατήσαντα όρο - αποκαλούμενης οικονομικής κρίσης, το ζήτημα των σχέσεων μεταξύ πολίτη-καταναλωτή και τραπεζικών ιδρυμάτων, στα οποία πολλοί στρέφονται πλέον αναζητώντας, μέσω σύναψης δανειακών συμβάσεων, ρευστότητα χρημάτων προς αντιμετώπιση των τρεχουσών αναγκών τους τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο. Δεν πρέπει επίσης να μας διαφεύγει πως το σύνολο σχεδόν των πολιτών συνδέεται συμβατικά με κάποια τράπεζα, διατηρώντας τουλάχιστον ένα τραπεζικό λογαριασμό, ενώ επίσης σημαντικός αριθμός καταναλωτών έχει συνάψει συμβάσεις χορήγησης πιστωτικών καρτών.

Η ιδιαιτερότητα όλων των ανωτέρω συμβάσεων έγκειται κυρίως στο ότι περιεχόμενό τους αποτελούν όροι οι οποίοι έχουν διατυπωθεί και καθορισθεί εκ των προτέρων, με πρόθεση του συντάκτη τους να ισχύσουν κατά τρόπο ενιαίο και γενικό, αποτελώντας έτσι περιεχόμενο ενός μεγάλου ή ακόμα και απροσδιόριστου αριθμού μελλοντικών συμβάσεων. Πρόκειται για τους γνωστούς σε όλους μας «γενικούς όρους συναλλαγών» (στο εξής Γ.Ο.Σ.), η διατύπωση των οποίων έχει ως αποτέλεσμα τη μετεξέλιξη της αρχής της αυτονομίας της ιδιωτικής βουλήσεως κατά τέτοιο τρόπο ώστε στις συγκεκριμένες περιπτώσεις η ελευθερία της σύναψης σύμβασης να έγκειται απλώς και μόνο στην «ελευθερία» του καταναλωτή να προσχωρήσει σε μία εκ των προτέρων διατυπωμένη σύμβαση², στον καθορισμό του περιεχομένου της οποίας δεν συμμετείχε⁴.

Η χρήση των Γ.Ο.Σ. είναι ευρύτατη στη χορήγηση δανείων κάθε μορφής και ενέγγυων πιστώσεων, αλλά και σε κάθε είδος καταθέσεων. Οι ρυθμίσεις τους έχουν αποτελέσει πολλές φορές αντικείμενο δικαστικών διενέξεων κυρίως κατόπιν συλλογικών αγωγών που ασκήθηκαν από ενώσεις καταναλωτών, μέσω των οποίων ζητούνταν από τα δικαστήρια η αναγνώριση των προσβαλλόμενων Γ.Ο.Σ. ως καταχρηστικών και, κατά συνέπεια, άκυρων. Ανάλογο αίτημα εξετάζει και η πρόσφατη ΑΠ 652/2010⁵, διά της οποίας αναγνωρίστηκε η ακυρότητα σειράς γενικών όρων εξαιτίας της αντίθεσής τους στις ρυθμίσεις του νόμου 2251/1994 για την προστασία του καταναλωτή⁶. Πιο συγκεκριμένα, στην υπό κρίση υπόθεση ο Άρειος Πάγος έκρινε, μεταξύ άλλων, πως ο περιεχόμενος σε σύμβαση χορήγησης κάρτας αυτόματης ανάληψης χρημάτων όρος - σύμφωνα με τον οποίο σε περίπτωση ανάληψης μετρητών από κατάσταση της Τράπεζας ή από ΑΤΜ της Τράπεζας, ο κάτοχος επιβαρύνεται με συγκεκριμένα ποσά για τη μερική κάλυψη των σχετικών λειτουργικών εξόδων της Τράπεζας είναι άκυρος ως καταχρηστικός⁷. Το ανώτατο ακυρωτικό απεφάνθη επίσης υπέρ της ακυρότητας του όρου σύμφωνα με τον οποίο η τράπεζα δικαιούται να μεταβάλλει τους όρους λειτουργίας λογαριασμού ταμιευτηρίου και τις τυχόν επιβαρύνσεις του, γνωστοποιώντας τις αλλαγές μέσω ενημερωτικών φυλλαδίων ή ανακοινώσεων που διατίθενται ή αναρτώνται στα καταστήματα της, κρίση στην οποία οδηγήθηκε διαπιστώνοντας πως η τράπεζα επεφύλαξε εν προκειμένω υπέρ αυτής δικαίωμα μονομερούς τροποποίησης της σύμβασης χωρίς να συντρέχει ειδικός και σπουδαίος λόγος⁸. Στο ίδιο συμπέρασμα περί καταχρηστικότητας κατέληξε το Δικαστήριο και αναφορικά με προδιατυπωμένο όρο αναγραφόμενο στα βιβλιάρια κατάθεσης της τράπεζας, ο οποίος θεμελιώνει ευθύνη της τελευταίας μόνο για δόλο ή βαριά αμέλεια υπαλλήλου της σε περίπτωση μη γνώσιας υπογραφής σε δελτία ή σε εντολές πληρωμής, καθώς έκρινε πως η ευθύνη της τράπεζας είναι εν προκειμένω νόθος αντικειμενική⁹.

Η αντιμετώπιση των καταχρηστικών γενικών όρων των τραπεζικών συναλλαγών στα πλαίσια των ορισμών του ν. 2251/1994 έχει ήδη ξεκινήσει αποτελεσματικά εδώ και περίπου μία δεκαετία. Πιο συγκεκριμένα, διά της ΑΠ 1219/2001¹⁰ κρίθηκε η καταχρηστικότητα σειράς όρων περιεχομένων σε συμβάσεις χορήγησης πιστωτικών καρτών και ανοίγματος λογαριασμού καταθέσεων. Εντελώς ενδεικτικά¹¹ αναφέρουμε ορισμένους από αυτούς: α) όρος κατά τον οποίο, σε περίπτωση κλοπής ή απώλειας της κάρτας, ο κάτοχος είναι υποχρεωμένος να ενημερώσει την τράπεζα αμέσως, τηλεφωνικά και γραπτά, διαφορετικά ευθύνεται έναντι αυτής για οποιαδήποτε ζημία που τυχόν θα προκύψει, β) όρος κατά τον οποίο η πάροδος εικοσαήμερου από τη λήψη του μηνιαίου λογαρια-



σμού της κάρτας δίχως ο κάτοχος να αμφισβητήσει το σύνολο του ποσού και να προτείνει τις βάσιμες αντιρρήσεις του λογίζεται ως αποδοχή των γενόμενων εγγραφών, και χάνεται το δικαίωμα ανταπόδειξης, καθώς και γ) ρήτρες παρεκτάσεως της αρμοδιότητας του δικαστηρίου κατά τέτοιο τρόπο ώστε να συγκεντρώνονται όλες οι αφορώσεις στην τράπεζα δίκες στα δικαστήρια της έδρας της. Μεταγενέστερα, ζητήματα αναφορικά με Γ.Ο.Σ. εμπειροχόμενους σε συμβάσεις χορήγησης στεγαστικών δανείων αντιμετώπισε, κατά τρόπο αξιοσημείωτο, κυρίως η ΑΠ 430/2005¹², στα πλαίσια της οποίας ξεχωρίζει η κρίση περί καταχρηστικότητας του όρου που επέβαλλε πρόσθετη επιβάρυνση για το δανειολήπτη στην περίπτωση πρόωρης εξόφλησης δανείου (ευρύτερα γνωστή ως «ποινή προεξόφλησης») με κυμαινόμενο επιτόκιο¹³, καθώς η εν λόγω επιβάρυνση δικαιολογείται μόνο αν επικαλεστεί η τράπεζα αδυναμία της να επανατοποθετήσει το επιστρεφόμενο κεφάλαιο στην αγορά¹⁴.

Ωστόσο, ακόμα και παρά τα προαναφερθέντα νομολογιακά προηγούμενα αλλά και την, κατόπιν αυτών, πρόσφατη παρέμβαση της κανονιστικής εξουσίας διά της έκδοσης σχετικής υπουργικής απόφασης¹⁵, η καθημερινή επαφή όλων μας με την τραπεζική πραγματικότητα εξακολουθεί να μας φέρνει αντιμέτωπους με σειρά παρανομιών και αυθαιρεσιών. Η ομολογουμένως κοινή διαπίστωση πως τη δεδομένη χρονική στιγμή το χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας μας χρειάζεται στήριξη προκειμένου να συμβάλει στην ανάκαμψη της οικονομίας και στην ενίσχυση των αναπτυξιακών προσπαθειών που καταβάλλει η αγορά δε θα πρέπει σε καμία περίπτωση να επιτρέψει την ανεξέλεγκτη δράση των τραπεζών και την επιμονή τους στη μονομερή υιοθέτηση ρυθμίσεων προδήλως παράνομων, που αποβαίνουν σε βάρος των καταναλωτών, οι οποίοι επίσης υφίστανται τις συνέπειες της κρίσης και μάλιστα σε βαθμό πιο έντονο. Άλλωστε, η υγιής επιχειρηματικότητα μπορεί να αναπτυχθεί πλήρως και επιτυχώς και χωρίς παράνομες και «κρυφές» πρακτικές που αποβαίνουν προς βλάβη των καταναλωτών.

Ιωάννης Χαρίτ. Καλογριδάκης
Δικηγόρος, ΜΔΕ Αστικού Δικαίου,
Υποψήφιος Διδάκτωρ Νομικής ΕΚΠΑ

⁴ παραιτούμενος στην πραγματικότητα από αυτό του το δικαίωμα, βλ. Μεντή, Γενικοί όροι τραπεζικών καταναλωτικών συμβάσεων, ΧρΙΔ Α/2001, 559.

⁵ Τρ. Νομ. Πληροφ. ΔΣΑ και ΝΟΜΟΣ.

⁶ αλλά και η εγκυρότητα αρκετών άλλων. Βλ. επίσης και την αναιρεσιβαλλόμενη ΕφΑθ 3499/2008, Τρ. Νομ. Πληροφ. ΝΟΜΟΣ, κατά την οποία κρίθηκε καταχρηστικός, χωρίς ωστόσο να τεθεί στην κρίση του Αρείου Πάγου, ο όρος που επέβαλλε χρέωση ποσού ύψους πενήντα ευρώ ως έξοδα εξέτασης αιτήματος έκδοσης βεβαίωσης οφειλών, αλλά και εκείνος με τον οποίο οριζόταν εφάπαξ δαπάνη εξέτασης αιτήματος δανειοδότησης και προέγκρισης δανείων μη επιδοτούμενων ή επιδοτούμενων μόνο από το ελληνικό Δημόσιο.

⁷ Αντίθετα, ο εν λόγω όρος κρίθηκε έγκυρος ως προς την ανάληψη μετρητών από ΑΤΜ άλλης τράπεζας

⁸ Πρβλ. και ΑΠ 1219/2001, ΕΕμπΔ 2001, 529 επόμε. = ΔΕΕ 2001, 1128, ΕπισκΕμπΔ 2001, 663 = Τρ. Νομ. Πληροφ. ΔΣΑ και ΝΟΜΟΣ (παράβαση της υποχρέωσης διαφάνειας). Βλ. επίσης και ΕφΑθ 5253/2003, ΕΕμπΔ 2003, 643 = ΧρΙΔ 2004, 134 = Τρ. Νομ. Πληροφ. ΝΟΜΟΣ.

⁹ δηλαδή υποκειμενική αλλά με αντεστραμμένο το βάρος της απόδειξης, κάτι που σημαίνει ότι ο πελάτης της τράπεζας, χωρίς να φέρει άλλο αποδεικτικό βάρος, αρκεί να επικαλεστεί και να αποδείξει την ύπαρξη ζημίας, ωστόσο η τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα ανταπόδειξης σχετικά με τη μη ύπαρξη ευθύνης εκ μέρους της.

¹⁰ ΕΕμπΔ 2001, 529 επόμε. = ΔΕΕ 2001, 1128, ΕπισκΕμπΔ 2001, 663 = Τρ. Νομ. Πληροφ. ΔΣΑ και ΝΟΜΟΣ.

¹¹ Βλ. επίσης και ΑΠ 589/2001, ΔΕΕ 2001, 1117 = ΕΛΔνη 2002/43, 422 = Τρ. Νομ. Πληροφ. ΔΣΑ και ΝΟΜΟΣ.

¹² ΔΕΕ 2005, 460 = ΕΕμπΔ 2005, 354 = ΕΛΔνη 2005, 802 = Τρ. Νομ. Πληροφ. ΔΣΑ και ΝΟΜΟΣ.

¹³ Βλ. ωστόσο, και την ΕιρΑθ 3110/2005, ΕΕμπΔ ΝΖ/2006, 92 = Τρ. Νομ. Πληροφ. ΔΣΑ., η οποία, κινούμενη στο ίδιο σκεπτικό, καταλήγει στο αντίθετο συμπέρασμα αναφορικά με ανάλογο όρο σε σύμβαση δανείου με σταθερό όμως επιτόκιο.

¹⁴ Ζημία η οποία θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να υπολογίζεται in concreto μετά την πρόωρη εξόφληση και όχι πριν απ' αυτήν, βλ. Βενιέρη, Ο έλεγχος Γ.Ο.Σ. στεγαστικού δανείου που προβλέπει το δικαίωμα και τις συνέπειες εξόφλησης πριν τη συμφωνημένη λήξη του δανείου (σκέψεις με αφορμή την ΠΠρΑθ 1119/2002 όπως επικυρώθηκε και με την ΕφΑθ 5253/2003), ΧρΙΔ Δ/2004, 475.

¹⁵ της υπ' αριθμ. Ζ1-798/25.6.2008 (ΦΕΚ Β' 1353/11.7.2008) απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης περί απαγόρευσης αναγραφής ορισμένων Γ.Ο.Σ. που είχαν κριθεί ως καταχρηστικοί με αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις επί αγωγών ενώσεων καταναλωτών, η οποία κινείται επιτέλους προς τη σωστή κατεύθυνση.

Ψηφιακή δικαιοσύνη ή ψηφιοποίηση της γραφειοκρατίας;



1. Πρόσφατα το Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με δελτίο τύπου της 25ης Αυγούστου 2010 ανακοίνωσε την πρόθεσή του να αναλάβει έργα για την προώθηση της «Ψηφιακής Δικαιοσύνης». Μάλιστα για τις ανάγκες των συγκεκριμένων έργων, σύμφωνα πάντα με το ίδιο δελτίο τύπου το Υπουργείο είναι διατεθειμένο να δαπανήσει το ποσό των 4.447.482,45 ευρώ για το έργο της ηλεκτρονικής κατάθεσης και παρακολούθησης δικογράφων και το ποσό 11.337.007,80 ευρώ των για την ψηφιακή καταγραφή αποθήκευση και διάθεση των πρακτικών των συνεδριάσεων των δικαστηρίων.

2. Σε αυτό το σημείο όμως θα ήθελα να εκφράσω τις σοβαρότατες επιφυλάξεις μου για τον τρόπο που λειτουργεί το Υπουργείο. Πως είναι δυνατόν να έχουν ήδη κοστολογηθεί ως έργα οι παραπάνω θεσμοί της ψηφιακής δικαιοσύνης (ηλεκτρονική κατάθεση και ψηφιοποίηση πρακτικών) και να μην έχει γίνει νύξη στην προσαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας στους νέους θεσμούς της ψηφιακής δικαιοσύνης.

3. Για να γίνει αντιληπτό το μέγεθος του ανορθολογισμού θα φέρω ένα απλό παράδειγμα. Ας υποθέσουμε ότι όλα τα έργα ψηφιακής δικαιοσύνης υλοποιήθηκαν κατά υποδειγματικό τρόπο, χωρίς να γίνει η παραμικρή παρέμβαση στην υφιστάμενη νομοθεσία. Τότε για να καταθέσω το δικόγραφο μου στην γραμματεία του δικαστηρίου θα αρκεί μια διεκπεραίωση σε μια ιστοσελίδα. Όμως για να εκδοθεί νομότυπα η πράξη προσδιορισμού δικασίμου τι θα πρέπει να κάνω; Για να εκδοθεί νομότυπα η πράξη κατάθεσης από τον γραμματέα τι θα πρέπει να κάνω; Για να λάβω επικυρωμένο αντίγραφο του δικογράφου ώστε να το επιδώσω τι θα πρέπει να κάνω; Τότε οι λύσεις θα είναι κυρίως δύο: Ή θα αγνοούμε το γράμμα της δικονομίας και θα διεκπεραιώνονται ηλεκτρονικά, άνευ υπογραφών και σφραγίδων οι επιμέρους ενέργειες (έκθεση κατάθεσης, πράξη προσδιορισμού, επικύρωση αντιγράφου προς επίδοση) με όσους κινδύνους συνεπάγεται αυτή η παρατυπία για το κύρος των πράξεων, ή θα χρειαστεί να διεκπεραιώνουμε τις πράξεις αυτές με μια επίσκεψη στο γνωστό κτίριο 2, όπου θα περιμένουμε στις ουρές του προσδιορισμού και της κατάθεσης με ένα αντίγραφο του δικογράφου που καταθέσαμε ηλεκτρονικά, πράγμα προφανώς άσκοπο.

4. Για να αποκτήσει η εισαγωγή των θεσμών της ψηφιακής δικαιοσύνης μια ελπίδα σοβαρής προσαρμογής στην ελληνική πραγματικότητα, πρέπει πρώτα να εναρμονιστεί η ελληνική νομοθεσία και ύστερα να κοστολογηθούν τα έργα που αναφέρει στο σχετικό δελτίο τύπου το Υπουργείο δικαιοσύνης

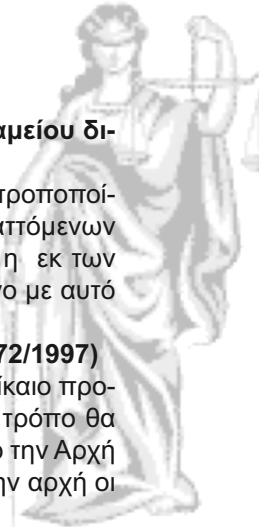
5. Όμως, για να μην υποστώ την κριτική του επιχειρήματος «εσύ δηλαδή τι προτείνεις;» αναφέρω εν συντομία τους τομείς της υφιστάμενης νομοθεσίας οι οποίοι θεωρώ ότι πρέπει να εναρμονιστούν με τα νέα δεδομένα των θεσμών της ψηφιακής δικαιοσύνης όπως είναι η ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφου η ψηφιακή τήρηση και διάθεση πρακτικών αλλά όχι μόνο (π.χ. γιατί να μην λαμβάνουμε ηλεκτρονικά πιστοποιητικά περί μη αποποίησης;).

A. Εναρμόνιση Δικονομικών διατάξεων

6. Προϋπόθεση της εισαγωγής των θεσμών της ψηφιακής δικαιοσύνης είναι να γίνει λεπτομερής καταγραφή της κάθε δικονομικής ενέργειας που προβλέπεται στους κώδικες δικονομίας. Μετά την καταγραφή αυτή θα πρέπει για κάθε προβλεπόμενη δικονομική ενέργεια να προστεθεί μια διάταξη η οποία **θα προσδιορίζει με σαφήνεια τον τρόπο ηλεκτρονικής διεκπεραίωσης, δεδομένου ότι ενδεχομένως να παρουσιαστούν διαφορετικές ανάγκες σε κάθε περίπτωση.**

B. Εναρμόνιση των Διατάξεων του Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ.

7. Σχετική πρόβλεψη θα πρέπει να γίνει και στο θεσμικό νομοθέτημα που αφορά την οργάνωση και διοίκηση των δικαστηρίων, τον Ν. 1756/1988. Αυτή η παρέμβαση θεωρώ ότι είναι απαραίτητη όχι τόσο για να ιδρυθεί αρμοδιότητα των δικαστών ή των τριμελών συμβουλίων που διευθύνουν τα δικαστήρια ώστε να ρυθμίσουν ζητήματα που αφορούν την ηλεκτρονική δικαιοσύνη, και άπτονται των ζητημάτων μηχανογράφησης τους, αφού αυτή η γενική αρμοδιότητα υπάρχει ήδη και μπορεί να ασκηθεί με συμπληρώσεις των κανονισμών εσωτερικής υπηρεσίας του άρθρου 17 του σχετικού νόμου, αλλά για έναν άλλο πιο σημαντικό λόγο: Τον υποχρεωτικό συντονισμό των δικαστηρίων κατά την εισαγωγή και κατά την λειτουργία των θεσμών της ψηφιακής δικαιοσύνης.



Γ. Εναρμόνιση των Διατάξεων Ταμείου Νομικών και ταμείων Προνοίας και ταμείου δικαστικών μεγάρων

8. Ένα απαραίτητο ζήτημα που πρέπει να λυθεί σε νομοθετικό επίπεδο είναι και η τροποποίηση των διατάξεων που προβλέπουν την είσπραξη των ενσήμων και λοιπών συνεισπραττόμενων τελών ή χαρτοσήμων, **ώστε να είναι εφικτή** η online πληρωμή ή ενδεχομένως και η εκ των υστέρων πληρωμή τους, με περιοδική εκκαθάρισή τους, ίσως με ένα σύστημα ανάλογο με αυτό των περιοδικών δηλώσεων ΦΠΑ ή των περιοδικών δηλώσεων του ΙΚΑ.

Δ. Εναρμόνιση του Νόμου περί προστασίας προσωπικών δεδομένων (Ν.2472/1997)

9. Οι θεσμοί της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης πρέπει να είναι εναρμονισμένοι με το δίκαιο προστασίας προσωπικών δεδομένων, προτού ξεκινήσει η υλοποίησή τους. Με αυτό τον τρόπο θα αποφευχθεί το ενδεχόμενο να τεθούν εκ των υστέρων περιορισμοί ή απαγορεύσεις από την Αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων, οι οποίοι θα επιβάλλουν να σχεδιαστούν από την αρχή οι θεσμοί ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.

10. Αντί επιλόγου, θα εκφράσω την ευχή να μην προχωρήσουν τα έργα ψηφιακής δικαιοσύνης πριν την εναρμόνισή τους με την υφιστάμενη νομοθεσία. Καλύτερα να περιμένουμε μερικά χρόνια ακόμη παρά να μεταφέρουμε τον κρατικό ανορθολογισμό στην ψηφιακή εποχή, με απρόβλεπτες συνέπειες για το δικαίωμα δικαστικής προστασίας λόγω των ψηφιακών αγκυλώσεων που θα αναπτυχθούν από τα νομικά κενά που θα ανακαλυφθούν εκ των υστέρων. Στο ενδιάμεσο ως παρατηρήσουμε πως έλυσαν αντίστοιχα προβλήματα άλλα κράτη.

**Χρήστος Κλειώσης
Δικηγόρος**



«Παράθεση βασικών δεδομένων άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες συγκριτικά με την Ελλάδα»

Διανύοντας τα πρώτα χρόνια κατά την άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος είμαι σίγουρος ότι ο καθένας μας έχει αναρωτηθεί αν όντως έκανε τη σωστή επιλογή κι αυτό γιατί ο τρόπος που ασκείται το επάγγελμά μας στην Ελλάδα και δη στην Αθήνα πραγματικά πολλές φορές μπορεί να χαρακτηριστεί ως «απάνθρωπος». Βρισκόμαστε ενόψει μεγάλων αλλαγών στο επάγγελμά μας και σίγουρα κατά τη διάρκεια αυτού του μεταβατικού σταδίου δεν πρέπει να διολισθαίνουμε σε λανθασμένα πρότυπα και αδιαπραγμάτευτες λύσεις.

Στο πλαίσιο αυτό στη συνέχεια θα αναφερθώ σε στοιχεία δημοσιευμένης ευρωπαϊκής έρευνας η οποία διεξήχθη από βελγική νομική εταιρία η οποία αναφέρει τί ακριβώς ισχύει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες σε σύγκριση με την Ελλάδα σχετικά με βασικά θέματα που αφορούν στην άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος. Κατ' αρχήν αναφορικά με τις δικηγορικές αμοιβές στην Ελλάδα αυτές βρίσκονται στα ίδια επίπεδα μαζί με αυτές άλλων χωρών όπως η Πορτογαλία, η Ουγγαρία, το Βέλγιο, η Εσθονία. Η αναλογία δικηγόρων ανά κάτοικο στη χώρας μας είναι 307 δικηγόροι ανά 100.000 κατοίκους, αναλογία που ξεπερνά μόνο η Κύπρος (319). Σχετικά με το θέμα των ελάχιστων αμοιβών η έρευνα καταδεικνύει το γεγονός ότι σε πολλές χώρες της Ε.Ε. υπάρχει ρύθμιση των δικηγορικών αμοιβών, είτε από την κυβέρνηση είτε από τους δικηγορικούς συλλόγους. Συγκεκριμένα, με κυβερνητικές αποφάσεις ρυθμίζεται μέρος των αμοιβών των δικηγόρων, μεταξύ άλλων, σε Αυστρία, Τσεχία, Γερμανία, Ιταλία κ.α., ενώ σε Ηνωμένο Βασίλειο, Κύπρο και Σλοβενία υπάρχει ρύθμιση από τους Δικηγορικούς Συλλόγους. Συγκεκριμένα, στη Γερμανία, οι δικηγορικές αμοιβές είναι καθορισμένες. Στην Αυστρία ορίζονται με βάση την κυβερνητική πράξη τιμολόγησης. Στη Μάλτα ρυθμίζονται από τον Κώδικα Οργανισμού Πολιτικών Διαδικασιών και από αποφάσεις δικαστηρίων. Στη Λεττονία προβλέπεται προγραμματισμός των αμοιβών από το υπουργικό συμβούλιο, κάτι που δεν έχει υπάρξει μέχρι τώρα. Στην Κύπρο, οι αμοιβές καθορίζονται από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όταν τα εμπλεκόμενα μέρη δεν μπορούν να φτάσουν σε συμφωνία. Στη Σλοβενία ορίζονται από τον δικηγορικό σύλλογο, με συμφωνία του υπουργείου Δικαιοσύνης, με γραπτή συμφωνία των δύο μερών μπορεί να είναι μεγαλύτερες. Στη Λιθουανία, υπάρχει διαπραγμάτευση μεταξύ πελάτη και δικηγόρου. Σε περίπτωση μη συμφωνίας, το υπουργείο Δικαιοσύνης έχει υιοθετήσει συστάσεις αμοιβών που συναρτώνται με τον κατώτερο μισθό. Το ίδιο πε-

ρίπου ισχύει και στην Τσεχία, με θεσμοθετημένη «ταρίφα» νομικών υπηρεσιών. Στην Ουγγαρία, οι αμοιβές καθορίζονται από τα εμπλεκόμενα μέρη, άλλως ορίζει το δικαστήριο. Στη Σλοβακία, εάν δεν έρθουν σε συμφωνία τα δύο μέρη, υπάρχει ρύθμιση από το υπουργείο Δικαιοσύνης. Στη Φινλανδία, οι τιμές είναι «ανοιχτές», αν και ο Δικηγορικός Σύλλογος έχει δώσει ορισμένες οδηγίες, οι οποίες όμως δεν ακολουθούνται. Στη Ρουμανία, οι δικηγόροι είναι ελεύθεροι να ζητούν την αμοιβή τους, εντός κριτηρίων που έχουν τεθεί από τη νομοθεσία.

Αντιλαμβανόμενοι ως νέοι δικηγόροι τα προβλήματα του επαγγέλματός καλύτερα από τον καθένα, διαρκώς πρέπει να βρισκόμαστε σε αναζήτηση λύσεων για τη βελτίωση των συνθηκών του επαγγέλματός μας και αυτό είναι ανάγκη να ξεκινήσει από εμάς χωρίς συμπλέγματα και αγκυλώσεις του παρελθόντος. Αποτελεί επιτακτική ανάγκη οι σκέψεις που διατυπώνονται στις μεταξύ μας συζητήσεις και οι προβληματισμοί μας να μετατραπούν σε ένα πλαίσιο προτάσεων - λύσεων με σκοπό την βελτίωση στο μέγιστο βαθμό της καθημερινότητας του επαγγέλματός μας.

Λιακόπουλος Δημήτρης
Δικηγόρος

Ε.Α.Ν.Δ.Α και Ασκούμενοι Δικηγόροι

Μετά τις εκλογές της Ένωσης στις 23 Ιουνίου 2010, την ανάδειξη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και τη δημιουργία του Μητρώου των μελών της Ένωσης, άρχισε μία νέα εποχή για την Ε.Α.Ν.Δ.Α.

Η νέα αυτή εποχή σηματοδοτείται από την προσπάθεια εμφύσησης αέρα αλλαγής σ' όλους τους τομείς.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της προσπάθειας αυτής είναι ο στόχος που τέθηκε για αμεσότερη και ταχύτερη επικοινωνία των μελών.

Η έκδοση, λοιπόν, της εφημερίδας αυτής, είναι ένα από τα μέσα που επιστρατεύθηκαν για την επίτευξη του παραπάνω στόχου.

Εφόσον μου δίνεται η ευκαιρία, πήρα πρωτοβουλία να εκφράσω κάποιες σκέψεις μου, που αντιπροσωπεύουν μεγάλο ποσοστό των ασκούμενων Δικηγόρων, όπως αντιλήφθηκα από την καθημερινή επαφή μ' αυτούς.

Οι σκέψεις μου αφορούν, κυρίως, τρόπους με τους οποίους η Ε.Α.Ν.Δ.Α μέσα από δικές της ενέργειες και δραστηριότητες μπορεί να γίνει αρωγός των ασκούμενων.

Αρχικά, η Ένωση πρέπει να λειτουργεί ως παράγοντας άσκησης πίεσης του Δ.Σ.Α, προασπίζοντας τόσο τα δικαιώματα, όσο και τα συμφέροντα των ασκούμενων έναντι εκείνων των Δικηγόρων.

Αυτό μπορεί να το επιτύχει μόνο εάν οι ασκούμενοι είναι πλήρως καταρτισμένοι και έτοιμοι ν' αντιμετωπίσουν το πραγματικό εργασιακό περιβάλλον.

Σ' αυτό μπορεί να βοηθήσει σημαντικά η διοργάνωση από την πλευρά της Ένωσης ενημερωτικών σεμιναρίων για νομικά ζητήματα ή για θέματα της επικαιρότητας που έχουν ενδιαφέρον νομικό υπόβαθρο.

Ένα, ακόμα, ενισχυτικό μέτρο με στόχο την κατάρτιση είναι οι εκδηλώσεις που πραγματοποιεί η Ένωση. Κατά τη γνώμη μου, πρέπει να πραγματοποιούνται εκδηλώσεις με περιεχόμενο τις δυνατότητες μεταπτυχιακής εκπαίδευσης για τους νέους Δικηγόρους τόσο σε επιστημονικούς κλάδους, αμιγώς, νομικούς, όσο και σ' άλλες επιστήμες (Δημοσιογραφία, Ψυχολογία, Διεθνείς Σχέσεις) που, κατά γενική ομολογία, προσελκύουν τους νέους Δικηγόρους.

Τέλος, θεωρώ ότι όλα αυτά μπορούν να υλοποιηθούν μόνο αν τα μέλη της Ένωσης έχουν συχνή επικοινωνία. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την ηλεκτρονική σελίδα της Ένωσης, ή και με την εύρεση ενός χώρου που θα λειτουργεί ως «Στέκι» της, όπου τα μέλη της θα μπορούν να συναντηθούν και να συζητήσουν μεταξύ τους και με τα άτομα που αυτά επέλεξαν για να δώσουν νέα πνοή σ' αυτό που ονομάζεται Ε.Α.Ν.Δ.Α.

Παπαδοπούλου Βάνια
Ασκούμενη Δικηγόρος



Όπου γης και πατρίς...

Πολύς λόγος έγινε πριν από λίγο καιρό για το ψηφισθέν νομοσχέδιο της κυβέρνησης εν σχέσει με τα πολιτικά δικαιώματα των εν Ελλάδι μεταναστών.

Είναι βέβαιο ό,τι μπορούμε να ζούμε σε μία ευνομούμενη δημοκρατική πολιτεία, η οποία θα προστατεύει τα ανθρώπινα, ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα των πολιτών της, Ελλήνων και μη, και παράλληλα να θέτει εκείνο το πλαίσιο που είναι απαραίτητο για την ομαλή ένταξη και ενσωμάτωση τους στην ελληνική κοινωνία χωρίς ευρύτερες κοινωνικές αναταραχές.

Εάν αναζητήσουμε σε βάθος και διαχρονικά την έννοια του Ελληνισμού θα διαπιστώσουμε ό,τι αποτέλεσε ένα διαρκώς εξελισσόμενο συμμετοχικό κίνημα ιδεών και ανθρωπισμού. Ο Ελληνισμός δεν υπήρξε ποτέ του δυσανεκτικός ή κλειστοφοβικός, αντιθέτως αποτέλεσε είτε τον φυσικό είτε τον θετό πατέρα των πιο ισχυρών ιδεολογικών κινήματων διαχρονικά και αγκάλιασε ως εκ τούτου, πλήθη ανθρώπων και λαών υπό τη σκέπη του. Αποδεικνύοντας κατά τούτο, την τεράστια δυναμική που ανέπτυξαν οι κατά καιρούς πολιτισμοί του και την ικανότητα που αυτοί είχαν στο να αφομοιώνουν όλα τα νεότερα πολιτιστικά δεδομένα που έφερναν οι υπόλοιποι λαοί είτε ήταν κατακτητές είτε κατακτημένοι. Αλλά το κυριότερο είναι ό,τι υπό τις επιρροές της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας και του χριστιανισμού κατέστη φορέας των πιο ανθρωπιστικών και φιλελεύθερων (πολιτικά) ιδεών.

Η Ελλάδα δε, ως χώρα παλαιότερα εξαγωγής μεταναστών αλλά και δεδομένης της ταραχώδους ιστορίας της, έχει λάβει ίδια γνώση και του ξεριζωμού και της προσφυγιάς και της μετανάστευσης.

Ελληνισμός και Ελλάδα συνεπώς, φέρουν τεράστια ηθική και ανθρωπιστική ευθύνη έναντι των συνανθρώπων μας μεταναστών που η εξαθλίωση και η φτώχεια τους έφεραν στο κατώφλι της χώρας μας.

Το κρίσιμο δεδομένο είναι σε τι συνθήκες διαβιούν οι εν Ελλάδι μετανάστες. Σε καλύτερες σίγουρα από τις πατρίδες τους, αλλά μήπως και εδώ η ζωή τους είναι προδήλως υποβαθμισμένη; Μήπως αρκετοί συμπατριώτες μας τους αντιμετωπίζουν ρατσιστικά ή υποτιμητικά... Μήπως θα έπρεπε να αλλάξουμε προς το καλύτερο στάση και συμπεριφορά απέναντί τους;

Γιατί σε κάθε περίπτωση, ένα είναι σίγουρο: η καλύτερη κοινωνία είναι αυτή που δεν είναι κατακερματισμένη σε φράξιες και σε γκέτο. Είναι η κοινωνία που δεν βλέπει διαχωριστικές γραμμές και διχασμούς αλλά απλώς διαφορές που υπενθυμίζουν τις ομοιότητες. Το μεταναστευτικό συνεπώς, δέον είναι να κριθεί απροκατάληπτα και αντικειμενικά και όχι εν θερμώ, αλλά με βάση συγκεκριμένες νομικές αναφορές και δεδομένα. Αποτελεί δε, ζήτημα ανθρωπιστικό, κοινωνικό, οικονομικό και εν τέλει πολιτικό.

Η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί τη συνταγματική κορωνίδα της χώρας μας, βάσει των **άρθρων 4-25** του Συντάγματος της Ελλάδος, αλλά και σύμφωνα με το **άρθρο 2 παράγραφος 1** του Συντάγματος, δυνάμει του οποίου, *"Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας"*.

Σύμφωνα δε με τον παλαιό Κώδικα Ιθαγένειας για να πολιτογραφηθεί κάποιος ως Έλληνας πολίτης έπρεπε να διαμένει και συνεχώς επί μία δεκαετία στην Ελλάδα και μόνον τοιουτοτρόπως. Σύμφωνα δε, με τον νέο Κώδικα Ιθαγένειας (Ν.3838/2010) μπορεί όποιος γεννάται (jus solis) στην Ελλάδα και εφόσον εγγράφεται σε ελληνικό σχολείο και παρακολουθήσει τις τρεις πρώτες τάξεις να γίνεται Έλληνας πολίτης. Νομικά δεδομένα που διευκολύνουν τη ζωή χιλιάδων παιδιών, αποτρέποντας μεμιάς την πιθανότητα να μείνουν απάτριδες, και ενσωματώνοντας τα στον ελληνικό κοινωνικό ιστό. Συνεπώς, η κυβέρνηση ορθώς ψήφισε το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, αποδίδοντας δικαιοσύνη σε έναν κρίσιμο τομέα, αυτό των ανθρωπίνων και των πολιτικών δικαιωμάτων.

Ωστόσο, η ψήφιση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου δεν αναιρεί και δεν αλλάζει το τεράστιο πρόβλημα που δημιουργεί στην ελληνική κοινωνία η λαθρομετανάστευση. Πρόβλημα που εδράζεται στη μη τήρηση των διασυνοριακών συμφωνιών από πλευράς της Τουρκίας αλλά και στα ελλιπή μέτρα ασφαλείας από πλευράς της Ελλάδος.

Σε μία ευνομούμενη πολιτεία όπως είναι η Ελλάδα χρειάζεται προγραμματισμός, εθνικό σχέδιο μεταναστευτικής πολιτικής, αλλά και εκσυγχρονισμός του υπάρχοντος θεσμικού -νομικού πλαισίου



της ιθαγένειας με στόχο της προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά και των περιορισμό φαινομένων ανομίας και παρανομίας όπως είναι η λαθρομετανάστευση, και η συνεπαγομένη μαύρη εργασία, παραοικονομία, εγκληματικότητα και εν τέλει κοινωνική αποσυστήρωση και διάλυση.

Η ελληνική κυβέρνηση δρομολόγησε ήδη, ένα εμφορούμενο από ανθρωπιστικές αρχές και αξίες νομοσχέδιο, που τελεί σε απόλυτη αρμονία με τη συνταγματική και την έννομη τάξη της χώρας μας, που μένει όμως να συμπληρωθεί και από ένα επιχειρησιακό σχέδιο κατάστολής της όποιας διασυνωριακής παραβατικότητας ενεδρεύει σε αυτόν τον τομέα.

Κρίσιμη σημασία λοιπόν έχει η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η ένταξη αλλοεθνών ανθρώπων στη χώρα μας, το ίδιο σοβαρή ωστόσο είναι και η διατήρηση της ευρύτερης κοινωνικής συνοχής και ειρήνης.

Χρήστος Φασλής
Δικηγόρος

Κοινωνικός Προβληματισμός

Χαμόγελα...ελπίδας



«Όλοι, ξέρουμε συζητάμε για κάτι παιδιά στους δρόμους που τους λείπει το χαμόγελο. Τους λείπει το χαμόγελο γιατί δεν έχουν λεφτά, δεν έχουν παιχνίδια, δεν έχουν φαί και μερικά δεν έχουν καν γονείς...»

Το παραπάνω αποτελεί απόσπασμα από το ημερολόγιο του Ανδρέα Γιαννόπουλου. Ίσως να θυμίζει κάτι στους περισσότερους από μας, αναδεύοντας μνήμες παλιές, σχεδόν ξεχασμένες. Ίσως πάλι όχι. Ίσως δεν είχαμε όλοι την τύχη να αντικρίσουμε στο γυαλί της τηλεόρασης τον μικρό Ανδρέα, να μιλάει για το όνειρο του.

Για όσους σταθήκαμε τυχεροί, σίγουρα ο νους «τρέχει» αυτή τη στιγμή, ταξιδεύοντας σε εικόνες ξεθωριασμένες και η θύμηση φέρνει στο καθρέπτη το είδωλο μας πριν καιρό.

Όταν οι περισσότεροι από εμάς, ως παιδιά είχαμε ανησυχίες παιδικές, αθώες, σχεδόν αγαθές, ένα άλλο παιδί, και ενόσω έδινε μάχη για να κρατηθεί στη ζωή, ανησύχησε με διαφορετικό τρόπο. Ανησύχησε για τα υπόλοιπα παιδιά, για εμάς τους υπόλοιπους, για όλο τον κόσμο. Ανησύχησε και η ανησυχία του μεταμορφώθηκε σε επιθυμία, σε όνειρο.

Δεν αρκέστηκε όμως, σαν παιδί, στο όνειρο. Με το θάρρος και την αισιοδοξία του έκανε το όνειρο του πραγματικότητα, ιδρύοντας τον εθελοντικό οργανισμό για τα παιδιά «Το Χαμόγελο του Παιδιού». Μέλημα αυτού εδώ και 15 συναπτά έτη είναι η διασφάλιση της σωματικής και ψυχικής υγείας παιδιών στην Ελλάδα. Ξεκινώντας από το πρώτο Σπίτι για τα παιδιά, κινητοποιήθηκε παρέχοντας την αναγκαία προστασία και φροντίδα σε παιδιά που χρήζουν βοήθειας. Στη πολύτιμη προσφορά του, μεταξύ άλλων, συγκαταλέγονται και τα παρακάτω:

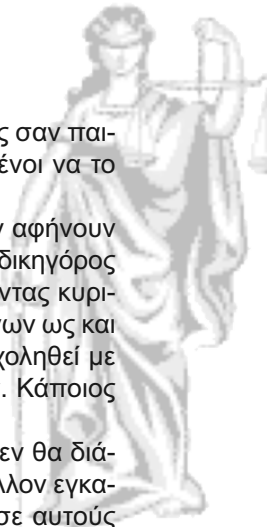
- Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή για τα Παιδιά «SOS 1056»
- Επιτόπια παρέμβαση σε περιστατικά παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο
- 9 Σπίτια για τα παιδιά που βρίσκονται σε κίνδυνο σε όλη την Ελλάδα
- Σπίτι Παιδιών με Ογκολογικά Προβλήματα «ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΜΑΡΙΝΟΥ»
- Εθνικό Κέντρο για την Αντιμετώπιση της Εξαφάνισης, Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης των παιδιών

- AMBER ALERT HELLAS (με την συνεργασία 51 κρατικών και ιδιωτικών φορέων)

- Υπερσύγχρονα ασθενοφόρα, σε όλη την Ελλάδα -στην υπηρεσία του ΕΚΑΒ- για την ασφαλή μεταφορά παιδιών και νεογνών

Οι ανάγκες πολλές και « το Χαμόγελο του Παιδιού», στηρίζεται στις φιλότιμες προσπάθειες, εργαζομένων, εθελοντών, στις χορηγίες –χρηματικές ή σε είδος– φίλων και εταιριών αλλά κυρίως στη βοήθεια, ηθική και οικονομική, που του προσφέρει ο απλός κόσμος. Τα οικονομικά στοιχεία του Οργανισμού, ελέγχονται από το σώμα ορκωτών ελεγκτών Price Waterhouse Coopers, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία του προηγούμενου έτους, μόλις το 10% των εσόδων του, δαπανάται σε διοικητικές δαπάνες.

Ο Ανδρέας σήμερα θα ήταν 25 ετών. Συνομήλικος για πολλούς από εμάς, άφησε στη γενιά μας παρακαταθήκη και βαρύ χρέος. Άφησε κληρονομιά, το όνειρο του να μας θυμίζει, πώς η παιδική



αγνότητα μετατρέπεται σε δύναμη ικανή να αλλάξει τον κόσμο, που πλέον εμείς, αφελείς σαν παιδιά αν και μεγάλοι πια, νομίζουμε ότι δεν αλλάζει. Αυτό το όνειρο, είμαστε υποχρεωμένοι να το στηρίξουμε τώρα, που έχει ανάγκη τη δική μας βοήθεια.

Θα έλεγε ένας φίλος, εξάιρετος νομικός με ειδίκευση στον αντίλογο: «Οι καιροί δεν αφήνουν περιθώρια για ενασχολήσεις με τέτοια ζητήματα. Δεν γίνεται ένας ασκούμενος, ένας νέος δικηγόρος που αγωνιά καθημερινά, διαβιώντας με την οικονομική στήριξη της οικογένειας και έχοντας κυριευμένο νου από τους προβληματισμούς της επαγγελματικής αβεβαιότητας, των μειωμένων ως και πενιχρών αμοιβών, της εργασιακής εκμετάλλευσης, να βρει χρόνο και διάθεση να ασχοληθεί με αυτά! Κάποιοι, άλλοι που έχουν την οικονομική δυνατότητα και το χρόνο θα το κάνουν. Κάποιος άλλος...»

Δεν απευθύνομαι σε αυτόν τον ασκούμενο και τον νέο δικηγόρο. Αυτός μάλλον, δεν θα διάβασε καν αυτό το άρθρο. Ή και αν ακόμα του φάνηκε ελκυστικός ο «εύθυμος» τίτλος μάλλον εγκατέλειψε κάπου στη μέση για να διαβάσει κάτι σχετικά με το μνημόνιο. Απευθύνομαι σε αυτούς –θέλω να ελπίζω ότι είναι πολλοί- που έφτασαν ως εδώ γιατί πιστεύουν, αυτό το παρόν που μας άφησαν οι προηγούμενοι, αλλάζει αν αλλάξουμε την νοοτροπία μας. Αλλάζει αν πιστέψουμε ότι ήρθε η ώρα της γενιάς μας- της γενιάς του μικρού Ανδρέα- να αφήσει ένα καλύτερο παρόν στους επόμενους. Και ποια καλύτερη αρχή για να πετύχουμε αυτό το σκοπό από το ακολουθήσουμε το παράδειγμα ενός παιδιού, που έκανε στην άκρη τα προβλήματά του και σκέφτηκε εμάς τους υπόλοιπους. Ας στηρίξουμε λοιπόν «το Χαμόγελο του Παιδιού». Ας βάλουμε ο καθένας, ένα λιθαράκι για να χαμογελούν περισσότερα παιδιά κάθε μέρα. Ο καθένας με τον τρόπο του. Με ένα τηλεφώνημα, μια προσφορά από το υστέρημα του, ένα καλό λόγο, μεταφέροντας το μήνυμα σε όσους, δικαιολογημένα, κουράστηκαν και εγκατέλειψαν στη μέση αυτού του άρθρου. Όλοι οι τρόποι είναι εδώ: www.hamogelo.gr. Δεν είναι παράκληση. Είναι χρέος που μας βαρύνει, ως Ανθρώπους, Επισημίονες, Νομικούς, Δικηγόρους, Ασκούμενους και κυρίως ως Παιδιά.

«Σκεφτείτε λοιπόν και αφήστε τα λόγια, ας ενωθούμε όλοι κι ας δώσουμε ότι μπορούμε στα φτωχά αλβανάκια, άσπρα και μαύρα όλα παιδιά είναι και αξίζουν ένα χαμόγελο. Αυτός ο σύλλογος θα λέγεται: «ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ». Ελάτε λοιπόν να βοηθήσουμε, αν ενωθούμε όλοι θα τα καταφέρουμε.» (από το ημερολόγιο του Ανδρέα Γιαννόπουλου, Νοέμβριος 1995)

Ιωάννης Χ. Κάπος
Δικηγόρος

ΑΣΚΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΣΤΙΣ ΕΠΕΡΧΟΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ



Ο **Ευστάθιος Αναλυτής του Χαραλάμπους** γεννήθηκε το 1976 στη Γλυφάδα. Σπούδασε νομικά στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και έκανε μεταπτυχιακό στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Είναι δικηγόρος και έχει διατελέσει μέλος του Δ.Σ. της Ε.Α.Ν.Δ.Α. Κατέρχεται υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος στο Δήμο Γλυφάδας με τον συνδυασμό «**Δυνατή Γλυφάδα**» του Κώστα Κοκκόρη.



Ο **Μιχαήλ Άγγελος Βουράκης** γεννήθηκε και ζει στην Αθήνα. Κατάγεται από την Κρήτη. Είναι 26 χρονών, μάχιμος Δικηγόρος, απόφοιτος Νομικής Κομοτηνής, με μεταπτυχιακό στο ιδιωτικό δίκαιο. Κατέρχεται υποψήφιος περιφερειακός σύμβουλος κεντρικού τομέα Αθηνών περιφέρειας Αττικής, **με το συνδυασμό του Γιάννη Σγουρού**.



Η **Νικουλίτσα Γκίτσα (Niculita Ghita)** γεννήθηκε το 1971 στη Ρουμανία. Είναι απόφοιτος Νομικής και ασκούμενη δικηγόρος στο Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών, με επιπλέον πολυετή εμπειρία σε διερμηνεία-μετάφραση, Marketing, Sales Management και Human Resource. Είναι Αντιπρόεδρος της Ένωσης Μεταναστών Ελλάδος. Κατέρχεται υποψήφια δημοτική σύμβουλος στο Δήμο Ηρακλείου με το συνδυασμό «**Ηράκλειο - Ανθρώπινη Πόλη**» του Νίκου Μπάμπαλου.

Ο **Παντελής Δαβερώνας** γεννήθηκε το 1981 στην Αθήνα. Σπούδασε νομικά στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Είναι Νομικός Σύμβουλος της Ελληνικής Εταιρείας Δυσλεξίας και του Συλλόγου Προστασίας Αγέννητου Παιδιού «Η ΑΓΚΑΛΙΑ». Κατέρχεται υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος στη Γλυφάδα, με το συνδυασμό «**Ανοιχτοί Ορίζοντες**» της Αθηνάς Λυγνού.



Ο **Νικόλαος Καρουστινός** γεννήθηκε το 1977 στην Αθήνα. Σπούδασε νομικά στην Αθήνα και στο Παρίσι. Είναι μάχιμος δικηγόρος από το 2003. Διετέλεσε μέλος του Δ.Σ. της Ε.Α.Ν.Δ.Α. (2008-2010) και της Κοινωνίας των Νομικών. Κατέρχεται υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος στο Διόνυσο, με το συνδυασμό «**Ενωτική Πρωτοβουλία**» του Γιάννη Καλαφατέλη.



Η **Ανδριανή Διον. Μαρίνου** είναι Δικηγόρος, απόφοιτος Νομικής Αθηνών, με μεταπτυχιακές σπουδές στο Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο. Είναι μέλος του Συνδέσμου Ελλήνων Εμπορικόλογων και του Συνδέσμου Αποφοίτων Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας. Κατέρχεται υποψήφια σύμβουλος 5ης Δημοτικής Κοινότητας του Δήμου Αθηναίων με το συνδυασμό «**Αθήνα, Πόλη της Ζωής μας**» του Νικήτα Κακλαμάνη.

Η **Αλίκη Σπανδάγου** είναι Δικηγόρος, απόφοιτος της Νομικής Σχολής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και της Γαλλικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, με μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Nottingham στον τομέα των Διεθνών Σχέσεων. Κατέρχεται υποψήφια δημοτική σύμβουλος στην Αγία Παρασκευή με το συνδυασμό «**Η Πόλη Μας**» του Βασίλου Ζορμπά.

Ο **Δημήτριος Τζάνος** γεννήθηκε το 1981 και μεγάλωσε στη Γλυφάδα. Σπούδασε νομικά στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο αστικό δίκαιο. Είναι Δικηγόρος, μέλος του Δ.Σ. της Ε.Α.Ν.Δ.Α. Κατέρχεται υποψήφιος στο Δήμο Γλυφάδας με το συνδυασμό «**Μαζί για τη Γλυφάδα**» του Μιλτιάδη Βαρβιτσιώτη.



Η **Ανδρονίκη Φαρατζή** γεννήθηκε το 1982 στην Αθήνα και μεγάλωσε στη Γλυφάδα. Αποφοίτησε από το 1ο Γενικό Λύκειο Γλυφάδας. Τελείωσε τη Νομική Σχολή το 2004 και έκτοτε ασκεί μάχιμη δικηγορία. Κατέρχεται υποψήφια δημοτική σύμβουλος στο Δήμο Γλυφάδας με το συνδυασμό «**Ανοιχτοί Ορίζοντες**» της Αθηνάς Λυγνού.



Η **Αναστασία Χρόνη** γεννήθηκε το 1987 στο Μαρούσι. Σπούδασε στη Νομική Σχολή Αθηνών, στο Αμερικάνικο Κολέγιο Αθηνών (Deree) και στο Πανεπιστήμιο Queen Mary του Λονδίνου. Είναι Ασκούμενη Δικηγόρος από το 2009. Κατέρχεται υποψήφια δημοτική σύμβουλος στο Μαρούσι με το συνδυασμό «**Ανθρώπινη Πόλη**» του Γιώργου Πατούλη.

